

Taxa postală plătită în num. No. 224.715 929.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Str. da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) Telefon: 9-77. Előfizetési Havonta 110, negyedévre 600, egészévre 1200. Földrajzi Havonta 1, félévre 6, egészévre 12. Kéziratok befekés díjszabása KELET zsidoi napilap kiadása engedély...

Hans Ertter Robert Budapest

KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő, Felelős szerkesztő Jámor Ferenc, Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31. Szombat, 1932 szept. 3. 5692. ÉV ELUL 3. XV. ÉVF. 201. SZÁM

A szenátor

Novitzki urat, a cári ochrana egykori vérebét, Besarabia antiszemita rémét kiakolították a szenátusból.

Mégis akadt 98 szenátor, akik nem voltak hajlandók ebben a tisztos testületben együttülni ezzel a véreskező cuzistával.

Cuzának vannak más legényei is, akik itt-ott összevették a kezüket, de azért nyugodtan eltűrik az arra illetékesek, hogy tovább ágáljanak a fórumon.

Novitzki ur azonban nemcsak négy zsidőt vert agyon és másik ötvenet félholtra, hanem... lovat is lopott.

Ez egy kicsit sok volt még a cuzismusra hajló szenátor uraknak is.

Nem nagyon, csak egy kicsit sok.

Mert még így is akadtak huszonketten, akik a mandátum megsemmisítése ellen szavaztak.

Vajjon hányan szavaztak volna Novitzki mellett, ha nem bizonyították volna rá a lékötés vádját? Ha csak annyi büne lett volna, hogy zsidókat gyilkolt meg és vert félholtra.

Talán meg is erősítették volna a mandátumát.

Még jó, hogy lovat is lopott ez a cuzista dzsentlmen...

Az őrgönggő törpe

Ki az őrgönggő törpe? Hitler intimusa, fegyvertársa, legjobb barátja: Dr. Goebbels. Ő írja a kampóskeresztesek vértől csöpögő, gyűlölettől tajtékzó pamfletjeit.

Ha gyilkosságig robban az a feszült atmoszféra, amit Hitler és csatlósa, Goebbels terjesztettek, abban a két „urnak” legalább annyi része van, mint magának a bestiális gyilkosnak.

Ki állapítja meg ezt Goebbelsről? Egy angol újság, a Daily Express, amely a kampóskeresztesek mozgalmát egy időben igazi nemzeti áramlatnak vette. Egy időben szimpatizált vele, azután nyugodtan bevárta, mit „teljesít” ez a mozgalom.

Az angol nyugodt természet és időmillomos. Várhat, Most bevárta és hogy a nemzeti szocialisták olyan közel vannak a hatalomhoz, megmondja igazi véleményét a nemzeti szocialisták „szellemi” vezéről, Goebbelsről. Röviden, nehogy a jellemzésével is idő fecselelődjék. Őrgönggő törpe.

„Ez az őrgönggő törpe — írja — Hitlert kivéve, mindenki másnál jobban tudja a tömegeket fellázítani. Elkeseredett tömegeknek haragját legjobban ő tudja a „nagyvárosi hóbotba” esett polgárság és elsősorban a zsidók ellen mozgósítani. Ez az őrgönggő törpe a beutheni gyilkosokat naiv és egyszerű embereknek jellemezte. Ezek a naiv, egyszerű emberek kihúzták agyából az alvó embert és megfojtották. Ezek a naiv emberek erre bizonyára soha képesek nem lettek volna, ha nem olvassák Goebbels ur szellemi alkotását. Vajjon Goebbels nem inkább érdemli meg a státiális megtorlást, mint ez a néhány gyilkos?”

Igy ír a Daily Express. Azon a napon, amikor Goebbels „áldozatait” életfogytiglanj fegyházat kaptak kegyelemből. A „naiv, egyszerű emberek” életük szabadságát veszítették, de Goebbels ur, az őrgönggő törpe továbbra is szabadlábban van, sőt tagja a német törvényhozásnak és végig lázthat tovább és bujtogathat gyilkosságára. Az őrgönggő törpéből könnyen államtitkár válhatik.

„Ez az őrgönggő törpe — írja — Hitlert kivéve, mindenki másnál jobban tudja a tömegeket fellázítani. Elkeseredett tömegeknek haragját legjobban ő tudja a „nagyvárosi hóbotba” esett polgárság és elsősorban a zsidók ellen mozgósítani. Ez az őrgönggő törpe a beutheni gyilkosokat naiv és egyszerű embereknek jellemezte. Ezek a naiv, egyszerű emberek kihúzták agyából az alvó embert és megfojtották. Ezek a naiv emberek erre bizonyára soha képesek nem lettek volna, ha nem olvassák Goebbels ur szellemi alkotását. Vajjon Goebbels nem inkább érdemli meg a státiális megtorlást, mint ez a néhány gyilkos?”

Igy ír a Daily Express. Azon a napon, amikor Goebbels „áldozatait” életfogytiglanj fegyházat kaptak kegyelemből. A „naiv, egyszerű emberek” életük szabadságát veszítették, de Goebbels ur, az őrgönggő törpe továbbra is szabadlábban van, sőt tagja a német törvényhozásnak és végig lázthat tovább és bujtogathat gyilkosságára. Az őrgönggő törpéből könnyen államtitkár válhatik.

Igy ír a Daily Express. Azon a napon, amikor Goebbels „áldozatait” életfogytiglanj fegyházat kaptak kegyelemből. A „naiv, egyszerű emberek” életük szabadságát veszítették, de Goebbels ur, az őrgönggő törpe továbbra is szabadlábban van, sőt tagja a német törvényhozásnak és végig lázthat tovább és bujtogathat gyilkosságára. Az őrgönggő törpéből könnyen államtitkár válhatik.

Igy ír a Daily Express. Azon a napon, amikor Goebbels „áldozatait” életfogytiglanj fegyházat kaptak kegyelemből. A „naiv, egyszerű emberek” életük szabadságát veszítették, de Goebbels ur, az őrgönggő törpe továbbra is szabadlábban van, sőt tagja a német törvényhozásnak és végig lázthat tovább és bujtogathat gyilkosságára. Az őrgönggő törpéből könnyen államtitkár válhatik.

Igy ír a Daily Express. Azon a napon, amikor Goebbels „áldozatait” életfogytiglanj fegyházat kaptak kegyelemből. A „naiv, egyszerű emberek” életük szabadságát veszítették, de Goebbels ur, az őrgönggő törpe továbbra is szabadlábban van, sőt tagja a német törvényhozásnak és végig lázthat tovább és bujtogathat gyilkosságára. Az őrgönggő törpéből könnyen államtitkár válhatik.

Igy ír a Daily Express. Azon a napon, amikor Goebbels „áldozatait” életfogytiglanj fegyházat kaptak kegyelemből. A „naiv, egyszerű emberek” életük szabadságát veszítették, de Goebbels ur, az őrgönggő törpe továbbra is szabadlábban van, sőt tagja a német törvényhozásnak és végig lázthat tovább és bujtogathat gyilkosságára. Az őrgönggő törpéből könnyen államtitkár válhatik.

Igy ír a Daily Express. Azon a napon, amikor Goebbels „áldozatait” életfogytiglanj fegyházat kaptak kegyelemből. A „naiv, egyszerű emberek” életük szabadságát veszítették, de Goebbels ur, az őrgönggő törpe továbbra is szabadlábban van, sőt tagja a német törvényhozásnak és végig lázthat tovább és bujtogathat gyilkosságára. Az őrgönggő törpéből könnyen államtitkár válhatik.

Igy ír a Daily Express. Azon a napon, amikor Goebbels „áldozatait” életfogytiglanj fegyházat kaptak kegyelemből. A „naiv, egyszerű emberek” életük szabadságát veszítették, de Goebbels ur, az őrgönggő törpe továbbra is szabadlábban van, sőt tagja a német törvényhozásnak és végig lázthat tovább és bujtogathat gyilkosságára. Az őrgönggő törpéből könnyen államtitkár válhatik.

Igy ír a Daily Express. Azon a napon, amikor Goebbels „áldozatait” életfogytiglanj fegyházat kaptak kegyelemből. A „naiv, egyszerű emberek” életük szabadságát veszítették, de Goebbels ur, az őrgönggő törpe továbbra is szabadlábban van, sőt tagja a német törvényhozásnak és végig lázthat tovább és bujtogathat gyilkosságára. Az őrgönggő törpéből könnyen államtitkár válhatik.

Igy ír a Daily Express. Azon a napon, amikor Goebbels „áldozatait” életfogytiglanj fegyházat kaptak kegyelemből. A „naiv, egyszerű emberek” életük szabadságát veszítették, de Goebbels ur, az őrgönggő törpe továbbra is szabadlábban van, sőt tagja a német törvényhozásnak és végig lázthat tovább és bujtogathat gyilkosságára. Az őrgönggő törpéből könnyen államtitkár válhatik.

Igy ír a Daily Express. Azon a napon, amikor Goebbels „áldozatait” életfogytiglanj fegyházat kaptak kegyelemből. A „naiv, egyszerű emberek” életük szabadságát veszítették, de Goebbels ur, az őrgönggő törpe továbbra is szabadlábban van, sőt tagja a német törvényhozásnak és végig lázthat tovább és bujtogathat gyilkosságára. Az őrgönggő törpéből könnyen államtitkár válhatik.

Igy ír a Daily Express. Azon a napon, amikor Goebbels „áldozatait” életfogytiglanj fegyházat kaptak kegyelemből. A „naiv, egyszerű emberek” életük szabadságát veszítették, de Goebbels ur, az őrgönggő törpe továbbra is szabadlábban van, sőt tagja a német törvényhozásnak és végig lázthat tovább és bujtogathat gyilkosságára. Az őrgönggő törpéből könnyen államtitkár válhatik.

A porosz kormány megkegyelmezett az öt halálraítélt kampóskeresztesnek

Berlin, szept. 2. A porosz kormány pénteken foglalkozott a beutheni halálos ítéletek ügyével. A kegyelmezés ügyében komplikálta a helyzetet az a körülmény is, hogy a főbiztosi kormány jogi alapja ingadozó. A lipcei főtörvényszék ugyanis még nem döntött a felől, hogy a kancellárnak poroszországi főbiztossá történt kinevezése alkotmányjogilag helytálló-e, vagy pedig érvénytelen. A jelen helyzetben tehát jogi alapjaiban ingatag kormánynak kell döntenie a halálos ítélet megerősítése, vagy a halálra ítélt kegyelemben

részesítése felett. Minthogy pénteken nem tudtak megegyezni a döntésben, szombaton Papen elnökletével újra összeült a porosz minisztertanács, amely hosszas tanácskozás után a halálraítéltek megkegyelmezése mellett döntött és büntetésüket életfogytiglani fegyházra változtatta át. A kegyelmezés indoklása szerint a vádlottaknak nem lehetett tudomásuk a terrorellenes szükségrendelet kibocsátásáról, amelyet két órával cselekményük elkövetése előtt hoztak nyilvánosságra.

Beck lengyel külügyi államtitkár Bukarestben nyilatkozott a román-lengyel-orosz viszonyról

A külügyminisztérium hivatalos kommunikét adott ki a lengyel külügyi államtitkár bukaresti utjáról

Bucuresti-Bukarest, szept. 2. Beck lengyel külügyi államtitkár tegnap meglátogatta Maniu Gyulát, majd Ducát kereste fel. Este újabb megbeszélés volt a külügyminisztériumban, amelyen Beck, Szembeck, bukaresti lengyel követ, Gafencu és Cadere varsói román követ vettek részt.

A lengyel külügyi államtitkár ma dél előtt Bukarestből hazautazott Varsóba. Az államtitkár elutazása előtt fogadta a Lupta tudósítóját, akinek kérdéseire a következő válaszokat adta:

— Milyen a lengyel kormány álláspontja a román-lengyel szövetség tekintetében?

— Kijelenthetem, hogy az én bukaresti utamra az a nagy fontosság és súly kényszerített, amit hazámban a román-lengyel szövetség erősödésének tulajdonítanak. Megragadtam az alkalmat, hogy szabadságomat megszakíthatam néhány napra és felvehettem a konfliktust román kartársaimmal, hogy az országaink közt levő kolaborációt minél erősebbé és szilárdabbá tehessem. Fantasztikus hírek terjedtek el már Törökországi utazásommal kapcsolatban is. A román követemény Gafencu külügyi alminiszter szenátusi kijelentéséből azonban jól ismeri utazásom céljait.

— A lengyel-orosz megnemtámadási szerződés tárgyalásai közben a varsói kormány állandó és igen bensős érintkezésben volt a bukaresti kormánnyal, a

mely minden lépéséről tudott, úgy ahogyan azt a szövetségi szerződés előírja. Ezért Varsóban nagyon csodálkoztak, amikor egyes organumok a lengyel-orosz szerződés megkötésének román ellenes célzatot akartak tulajdonítani. Szembeck, bukaresti lengyel követünk azonnal fel is világosította a román kormányt álláspontunkról és sietett a tendenciózus híreket megcáfolni. Ami az orosz-román megnemtámadási szerződést illeti, folyamatban levő tárgyalásokról lévén szó, ezekről nem nyilatkozhatom.

— Nem először vagyok Romániában, de első ízben látogatom meg Bukarestet, mint miniszter. A lengyel kormány becsüli azokat a kapcsolatokat, amelyek Romániához fűzik.

Beck államtitkár nyilatkozatával egy idejűleg a külügyminisztérium a következő kommunikét tette közzé:

„A Beck ezredes, lengyel külügyi államtitkár látogatása alkalmával folytatott megbeszélések újból igazolták a lengyel-román szövetség értékét. A két állam képviselői megvizsgálták a nemzetközi kérdéseket, amelyek közös és szolidáris magatartást tesznek szükségessé, azzal a céllal, hogy közös erőfeszítéssel vigyék jó eredményre a béke konszolidálásának munkáját, mint végső célját annak a szövetségnek, amely Lengyelországot és Romániát összeköti.”

Nem hiába szoktuk mondani: bennünket nem hagynak sem élni, sem meghalni...

Hát jól van na, itt a földön ütnek bennünket, mert kizsákmányolók vagyunk, mert koldusok vagyunk, mert kapitalisták vagyunk és mert forradalmárok vagyunk, minden, amiért haragudni lehet.

De mit vétettek a szaloniki és a németországi temetők csöndes halottjai? Kinek ártottak és kit bosszantanak, hogy még poraikban sem hagyják pihenni őket? Hát a földalatti porladás nyugalmától is eltiltanak bennünket Hitler vitézei?

Nem mondom, ez is egy fajtája a harcoss győzniakarás kiélésének. De amellett,

hogy rettenetesen szomorú, lesújtóan szánalmas is a sarkókkal való verekedés a verekedőkre nézve.

A halottak nem fognak visszautni. Ez bizonyos. Sőt az is valószínű, hogy a halottak gyermekei üssenek vissza. Mert eltekintve eme gyermekek elnyomott helyzetétől, a romboló vitézek rendszerint az ismeretlenség sötétjébe menekülnek a szédült temetőkertből...

Nem lihegünk bosszu után. Sőt... Egyenesen kívánjuk a temetőromboló vitézeknek, hogy békében pihenjenek poraikban.

Ezt senki se fogja megirigyelni tőlük. Mi legkevésbé.

VILAG TÖRKE

A szovjet és a cionizmus

Még jól emlékszünk arra, hogyan reagált a szovjet-kormány az 1929. évi palesztinai zavargásokra. Rendkívül nehéz szituációban volt. Addig az imperiálisztikus politika egyik részének aposztrofálta a cionizmust, amely szerint a cionisták a kapitalistákkal szövetségbe azon vannak, hogy a proletáriátust olyan érzelmekkel vakítsák meg és némissák el, amelyeknek révén a proletárok megfelelkeznek ellenségük ról: a kapitalizmusról.

Amikor azonban 1929-ben az arabok védtelen zsidókat' mészároltak le, a kommunisták által megszerkesztett felfogás a cionizmus lényegéről, sehogyszem stimmel. Ezek után már nem lehetett bebeszélni a tömegeknek, hogy Anglia és zsidók szövetségese. Hiszen lehetne-e akkor elképzelni, hogy angol uralom alatt pogromok pusztítsanak? Ujabb teóriát kellett tehát kitalálni az arab mészárlások megokolására. Egyszerre azt olvashatták az orosz újságolvasók, hogy a fogukig felfegyverezett zsidók támadtak rá a védtelen arabokra, hogy elrabolják földjeiket. Ijesztő képeket terjesztettek arról, hogyan rendeztek vérfürdőt az arabok között az angol bombák és a cionista fegyverek. Az augusztusi zavargások tehát az arab paraszti forradalmi harcai voltak a cionista kapitalisták ellen és a főmufti és az effendik proletár parasztozvezérek voltak és Szovjetország különböző városaiban tiltakozógyűléseket tartottak az arabok között rendezett mészárlás ellen.

A cionizmus rágalmozásának ezen módjához tartozik az a cikk, amely nem rég az oroszországi zsidó kommunisták orgánumban, az „Emeszen” látott napvilágot. A cikk címe így hangzik: „A cionizmus, a háboruraheccelők és fasizták egyik szekciója”, szerzője pedig hihetetlen dolgokat talál ki szabadon. Így nemlétező cionista vezéreket, akiknek szája fantasztikus kijelentéseket ad. Azt állítja, hogy a cionizmus azon dolgozik, hogy a proletáriátust egy nagy vértengerbe fullasztja, majd így folytatja: „A cionizmus az angol imperiáliszmusnak van alávetve és az arab forradalmi mozgalom elnyomására van szánva. Kirabolja és elnyomja az arabokat. Emellett pedig a legbrutálisabb módszerekkel dolgozik, hogy földet kapjon a telepítéshez. Az arabok és a zsidók közötti véres összecsapások a kolóniákban, — a legjobb bizonyítékok erre.”

A cikkíró azonban hirtelen megfeledkezik a szegény arabokról és egy új históriába kezd bele — az ugynevezett oroszországi cionista ellenzékbe. Nem említi fel azt a sok száz cionistát, akik a szovjetbörtönökben rothadnak el, nem tud arról a brutális elnyomásról, amellyel minden cionista tevékenység legcsekélyebb sejtelmét is megfojtják, úgy tesz azonban, mintha a cionista antipátia Szovjetország iránt teljesen alaptalan valami volna és a következőket írja: „A Pilsudskyval való cionista barátság közismert dolog. A zsidó burzsoázia mindent elkövetett, hogy tisztára mossa őt, aki a lengyelországi pogromokért felelős. A zsidó tömegek borzalmas elnyomása és kiablása a cionisták számára nem volt elég súlyos körülmény ahhoz, hogy harcot merjenek kezdeni Pilsudsky bandájával.”

Groteszkül hatnak a cikkíró fejtegetései a cionisták magatartásáról Hitlerrel szemben. A tények nála nem számítanak. Előbb kitalál egy teóriát és ch-

VARADRA AUTOBUSZON IS UTAZHAT!

Kényelmes, új kocsik! Olcsó tarifa! Felvilágosítással szolgál Kolozsvárott a postamögötti jegyiroda. Telefon 155.

hez konstruálja a „tényeket.“

Es így fantáziál: „Különös érdeklődésre tarthat számot a cionisták magatartása a németországi hitlerizmussal szemben, amelynek nyilvánosan antiszemita programja van és amely pogromokat favorizál. Ennek dacára a németországi cionisták központi lapja néhány hónappal ezelőtt kijelentette, hogy a cionisták azok, akik legjobban tudják értékelni és méltatni a hitlerista mozgalmat, mint a nemzeti reneszánsz mozgalmát, amely a zsidó asszimiláció elleni instrumentumként üdvözölendő.“

Es tovább fűzi fantáziáját: a cionisták összeesküvéssel dolgoznak, hogy egy új háborúval megsemmisítsék a szovjet-hatalmat.

„A cionisták — írja az Emesz — egészen brutálisan beszélnek világháború-terveikről. A rettenetes szenvedések, amelyeket a világháború zúdított a zsidó tömegekre, a kegyetlen mézárások, egész országok kiéheztetése, — ezek mind semmiségek ahhoz képest, amit a tömegek és a zsidók is egy Orosz ország elleni háborútól várnak. A háború utáni időkben a cionisták pacifistáknak játszották ki magukat. Legkegyetlenebb akcióikat és az arabok véres kiűzését is édes, képmutató frázisokkal kasirozták. Szisztématikusan teremtették meg azt az illúziót, mintha a cionizmus egyet jelentene a békével. Most azonban nyíltan foglalja el helyét a cionizmus azoknak soraiban, akik Oroszországra akarnak támadni. Ausztriai, németországi és lengyelországi pogromok még nem elegendők számukra. Oroszországban és Ukrajnában is pogromokat akarnak. Pogrom nélkül nem jut előbbre a cionista üzlet.“

Igy néz ki az a propaganda, amit rászabadítanak Szovjetországra olvasóira. Lehet-e ezek után csodálkozni azon, ha a cionizmust Oroszországban sokan szörnynek tekintik, amit agyon kell ütni? Lehet-e csodálkozni azon, hogy Oroszországban közönséges gonosztevőknek tekintik a cionistákat, a kiket távoli provinciák sötét tömlőcibe és azokra a büntető szigetekre kell számítani, ahonnan senki se tér többé vissza.

De felvetődik egy másik kérdés is. Az, amit a kommunisták szólnak a cionizmusra: hogy butit. Vajon mi butit inkább: a zsidó országépítés, a chalucook pionirmunkája, avagy az a sötét agitáció, amely a forradalom nevében, a forradalom bemocskolására ilyen fantazmagoriával kovácsol gyűlöletes közvéleményt a palesztinai országépítés és a cionista mozgalom ellen és amely ilyen legendákkal kendőzi be az oroszországi cionisták martiriumát, mely nem a kormány, hanem a zsidó bolsevikiek és épen az „Emesz“ jóvoltából történt...

— A Tannenberg-film Hindenburg nélkül. Berlinből jelentik: A filmcenzura hosszas huza-vona után engedélyezte a Tannenberg-filmet, de elrendelte, hogy abból minden olyan jelenetet ki kell hagyni, amelyben Hindenburg elnök szerepel. A megokolás az, hogy a kép nem méltó módon viszi vászonra a birodalom első tisztviselőjét és árt Németország tekintélyének. A filmállalat fellebbezett a cenzura ítélete ellen.

— Megölte elmebeteg fiát. Hamburgból jelentik: Hüttlbeckben egy anya megölte tizenhárom éves elmebeteg fiát. A fiú, akit évek óta gyógyintézetben kezelték, néhány nappal ezelőtt jött haza szüleihez. A szülői háznál ismét olyan erővel tört ki rajta az elmebetegség, hogy az anyja, meg akarván őt szabadítani a fájdalomtól, a ház padlásán felakasztotta. Ezután önként jelentkezett a hatóságoknál.

Ötmilliárd francia franknyi államkötvényt konvertál Franciaország

Párizs, szept. 2. A francia minisztertanács mai ülésén foglalkoztak az állampapírok konverziójának kérdésével. 80 milliárd frank államkötvény kicseréléséről lesz szó, amelyek a konverzió

utáni két és fél százalékos kamatozás mellett 800 millió frankos megtakarítást eredményeznek a költségvetésben. Erre a célra a kamarát rendkívüli ülészekre fogják összehívni.

Kínai matrózok fellázkodtak egy angol hajón

Három tisztet agyonlőttek. Olasz katonaság teremtett rendet

Nápoly, szept. 2. A nápolyi kikötőben horgonyzó Haliotis nevű angol gőzösnő lázadás tört ki. A lázadásnak az volt az oka, hogy a kapitány szemrehányásokat tett valami hibáért a kínai kormányosnak, aki erre inzultálta és összeharapdálta a kapitányt. A hajó kínai legénysége a kormányos védelmére kelt, mire fegyveres harc keletkezett a kínai matrózok és angol tiszték között. A hajóstisztek revolverrel tar-

tották sakkban kínai támadóikat. Elkeseredett küzdelem támadt, amelynek során három tiszt és hat kínai elesett.

A kapitánynak nagynehezen sikerült jelekkel értesíteni a nápolyi kikötő parancsnokságot, mely olasz katonaságot küldött a hajó fedélzetére. A kínaiak a katonaságnak is ellentálltak és csak hosszabb, véres tűzharc után sikerült a fellázadt matrózokat lefegyverezni és ártalmatlanná tenni.

Matuska mégis örült?

A védők ujrafelvételt kérnek Matuska bűnpörében

Bécs, szeptember 2. Dr. Zeidler bírósági főtanácsos a nyári szünet alatt elkészítette az ítéletet, amely hat havi börtönrre ítélte Matuska Szilvesztert, az ansbachi vasúti merénlyőt, aki a biatorbágyi vasúti merénlyetet is elkövette. A szász gépirásos oldalra terjedő ítéletet most kézbesítették ki a védőknek, akik máris megtették a kezdeményező lépéseket, hogy semmisségi panaszt nyújtsanak be az ítélet ellen és új tárgyalás elrendelését provokálják ki. A védők mindezekelőtt arra mutatnak rá, hogy az esküdtbíró nem engedte meg, hogy a bécsi elmeorvosok klinikája mondjon szakvéleményt Matuska elmeállapota felől és megelégedett a törvényszéki orvosok jelentésével. A védők máris benyújtották semmisségi panaszukat és ebben rámutatnak arra, hogy

Matuskának okvetlenül elmebetegnek kell lennie, mivel az emberi logika szerint nem lehet normálisnak tekinteni az olyan embert, aki az ansbachi és biatorbágyi merénlyetekhez hasonló merénlyeteket elkövetne. Ha normális emberek ilyen eseményekre ragadtatnák magukat, akkor nem volna többé nyugalom és biztonság a földön. Éppen ezért a védők javasolják, hogy a felsőbb bíróság semmissítse meg az esküdtbíró ítéletét és utasítsa a bíróságot újabb tárgyalás lefolytatására. A bécsi esti lapok jelentése szerint az osztrák felsőbb bíróság még az őszi hónapokban meghozza döntését a semmisségi panasz fölött. Ekkor fog eldőlni, hogy Matuska továbbra is a bécsi ügyészségi fogházban marad-e, vagy átszállítják a steini fegyintézetbe.

A szovjet új szellemi frontja

Messzemenő kedvezményeket adnak az intelligenciának és szabadságot engedélyeznek a művészetnek

... Riga, szeptember 2. A hirhedt szabotázsper óta a szovjet politikája az intelligenciával szemben teljesen megváltozott. Azóta a szovjetkormány törvényt hozott, amelynek értelmében a mérnököket és azoknak gyermekeit minden tekintetben egyenlő elbánásban részesíti a kedvezményes állampolgársággal rendelkező ipari munkásokkal, majd pedig ezt a törvényt újabb rendelkezések követték, amelyek különböző előnyöket biztosítanak az intelligencia egyéb kategóriái számára is.

A szovjetkormány ráeszmélt arra, hogy milyen szüksége van az intelligenciára. Mérnökök és pártönkivüli hivatalnokok ujra befolyásos állásokat kaptak az állami igazgatásban. Ezt többé nem lehet visszacsinálni, mert egyet jelent az egész állami apparátus felbomlasztásával.

Csak nemrégiben jelent meg egy törvény, amely előírja az egyes állami szervezeteknek, hogy több mint ezer hatalmas házat építsenek tízezer lakással, kizárólag a mérnökök és technikusok számára.

A lakáshány a legsúlyosabb gond egész Oroszországban és az a tény, hogy első sorban az intelligencia lakásproblémáit akarják megoldani, a legjobban bizonyítja, hogy az az idő, amikor a szabotázs-

per két esztendeje alatt a vádlottak családját és egész rokonságát kiűzték lakásaikból, már régen elmúlt.

Sőt még ennél is több történt. A merénlyő Stern ellen megindult bűnpernek érdekes utójátéka volt. Ebben a perben egy kereskedelmi iskola két tanára szerepelt tanuként. A kihallgatás során kiderült, hogy ezek a tanárok 1928-ban éppenséggel nem voltak szovjetbarátok és Ljubarszki merénlyőnek és családjának közvetlen környezetéhez tartoztak. Krilenko államügyész ezt a tényt vádbeszédében kiemelte, súlyosan terhelte mindkét tanut és a szovjet ellenségeinek, tehát gyanusnak mondta őket. Mindenki, aki a tárgyalóteremben ült, azt hitte, hogy azt a két embert mindjárt le fogják tartóztatni. Ez azonban nem történt meg, ellenben annak a főiskolának a diák sejtje, ahol a két tanár tanított, elhatározta a két tanár elbocsátását. Erre egészen váratlan és Oroszországtól meglepő dolog történt. A két tanárt nemcsak visszahelyezte állásába a legmagasabb parthatóság, hanem nagy betűkkel hirdetményt adott ki a párt központi bizottsága, amelyben közölték, hogy a főiskola kommunista vezetői ellen, akik a két tanár kizárását elhatározták, szigorú fe-

gyelmi eljárást indítanak. Ilyesmi a szovjetállam fennállása óta eddig még soha nem történt.

Néhány hónappal ezelőtt mutatkoztak az első jelei annak, hogy az irodalommal és a művészettel szemben eddig érvényesült politikában is enyhülés lesz. A művészet és irodalom eddig csak a szovjetdicsőségét zenghette. A művészi politika szintén változás előtt áll. Burgatov író egy évekel ezelőtt betöltött darabját, amely polgári és nemzeti érzésekről tett tanúságot, az egyik moszkvai színház mégis elő merete adni, sőt az írónak, akit eddig ugyszólván kizártak a szervezetből, rendezői állást adtak az egyik nagy színházban. A szovjethatóságok elrendelték a radikális proletár író-, zenész- és művészszerzők feloszlását és ezek helyett nagy egyesületeket kellett alakítani, amelyeknek politikai vezetését a kommunista frakció vette át. Ebben a kommunista frakcióban azonban a párt minden irányzata, tehát a jobboldali is képviselve van és meglehetősen nagy szerepet kaptak azok a kommunisták is, akik eddig a kultura radikális irányzata ellen foglaltak állást. Bekövetkezett tehát a radikálisok kifejezett veresége és ezzel egyidőben megkezdődött az új, szabadabb éra. Egy egész csomó könyvet, amelyeket a cenzura két éven át betiltott, újra engedélyeztek és az indexre tett írókat munkára szólították fel a kiadóvállalatok. Nagyon érdekes egyébként, hogy az orosz írók ezt a szabadságot egyelőre nem igen használják fel, mert nehezen tudnak hozzászólni az új irányzathoz. Nagy részük attól tart, hogy ez a frontváltás nem lesz tartós. Ezért kellett az Izvesztia nak pályadíjjal csalogatni az írókat romantikus írásművek megírására.

A 2.000.000 lei nagú nyeremény kiizetése

Kolozsváron az Iliescu Bankházban, a szerencsés nyerők személyes megjelenésével, filmfelvétel keretében

Az emberek még mindig az Iliescu Bankház által eladott 25.179 szerencsés számú 2.000.000 lejt nyert sorsjegyről beszélnek. Most azonban az érdeklődőknek alkalmuk lesz megismerni közelről is a szerencsés nyerőket. Az Igazgatóság úgy határozott, hogy ma szombaton délután öt órakor fogja ünnepélyes keretek között kifizetni a 2.000.000 lejt a nyerőknek a hatósági közegek jelenlétében. Itt megemlítjük, hogy a szabályzat értelmében az utolsó húzásnaptól számított három hét elteltével kellene megkezdeni a nyeremények kifizetését, azonban az Iliescu Bankház itt is kivételt tesz, mert azonnal eszközli a kifizetéseket, amelyről filmfelvételt készítenek. A filmre a kifizetésen résztvevő közönséget is felveszik. Az Igazgatóság ezúton hívja meg a nagyérdemű közönséget erre a ritka ünnepségre.

— A Graf Zeppelin leszállott Délamerikába. Berlinből jelentik: A Graf Zeppelin greenwichi időszámítás szerint reggel 7 óra 35 perckor simán leszállt a délamerikai Pernambuco-ban.

— Új bélyeg-sorozat kerül forgalomba. Az orvosok kilencedik világkongresszusa alkalmából Románia három darabból álló új bélyegsorozatot bocsát ki. A három bélyeg 3—6—10 lej értékű lesz. A három bélyeg Gheica fejedelem, II. Károly király és Cantacuzino herceg arcépeit ékesíti. A hatlejes bélyeg II. Károly király öfelségét fogja ábrázolni, aminél egy orvosi ülésen elnököl. A 10 lejes bélyegeket a jasszi orvostársaság 100 éves fennállása alkalmából hozzák forgalomba. Ezen a bélyegen II. Károly király profila lesz látható, aminél a Dunán átvezető Traján hidját szemléli, amelyen 2000 évvel ezelőtt a rómaiak bevonultak. A hid alatt ugyanakkor a Dunán egy ókori csónak közlekedik, amelyben Esculap és Hygiea ülnek.

Nyaralásból hazatérők első útja Czinkhez vezet, hogy ruhált kevés pénzért rendbe tegye

1927 nyarán és utoljára király ágyánál. Ave a liberális virág életem végéig a rozni a hágmentjeit. dott. Hiseztették egy mégis lé politika ké Nem jött ez bizonyos hirta híve. Militar-ralciával berés iszalomberális töpolitikai. Nottan e karja rövidmondást r. pontírozott. től és vasa. — Mi n. talomért. V. szüksege. V. párt most. Két nap.

Egy ilye és felelős. V. öt esztend. V. év alatt n. a régensta. V. nut vitte. V. változtak. V. liberális p. tika, gazd. nyei is. V. megszűnt. V. trón fölött. V. ság elmost. V. kat, elmos. V. liberális p. A politik. rális válto. gelyébe a.

A liberá. sulyosan é. melyi trage. hogy milye. szemben az. éven át es. manyozia. V. vindikálja. V. teremtésén. V. építésének. V. liberális pá. V. lyos öröksé. V. akciókra, a. között való. tika feltétl.

Es I. G. román poli. változott. V. sem tudna. V. magában. V. melyi pres. V. De Duca. V. vel erősiter. V. eddig — a. V. válása is g.

MA. Villany. vállalat.

Mindennem. tányosabb. latok.

a Hammer. gyárnál. V. kitűnően b.

kép.

Cime: A. Str.

A LIBERÁLIS PÁRT — ÉS VEZÉRE: DUCA

Bukarest, szeptember elején

1927 nyarán hallottam beszélni először és utoljára Jonel Brătianu. Ferdinánd király ágya fölött már ott settenkedett a halál. Averescut lesodorta a hatalomról a liberális vezér egyetlen intése. A tiszavirág életű Stirbey-kormány kulisszái mögött a beavatottak már látták masirozni a hatalom felé Brătianu Jonel regimentjeit. De bizonyosat senki nem tudott. Hiszen Brătianu és Maniu ismét felvették egymással az érintkezést... talán mégis létrejön a megegyezés a román politika két nagy figurája között...

Nem jött létre. Azon a napon, amikor ez bizonyossá vált, Jonel Brătianu összehívta híveit a liberális klubba. A Cercul Militar-ral szemben, egy luxurióz eleganciával berendezett terebben, a hőségétől és izgalomtól izzadó altisztek előtt a liberális törzsfőnök kijátszta bámulatos politikai karrierjének utolsó aduját. Unottan elnézett a tömeg fölött, jobbkarja rövid, de kemény, elszánt és ellentmondást nem tűrő gesztusokkal kontrapunktírozta az ugyancsak rövid, öntudattól és vasakarattól feszülő mondatokat:

— Mi nem szoktunk rimánkodni a hatalomért. Nekünk felajánlják azt. Ránk szüksége van az országnak. A liberális párt most magának követeli a hatalmat... Két nap múlva miniszterelnök volt.

Egy ilyen pártvezér rendkívül súlyos és felelősségteljes öröksége szakadt alig öt esztendő után I. G. Duca vállaira. Öt év alatt nemcsak Ferdinánd királyt és a régenstanácsot, nemcsak a két Brătianu-t vitte magával a sirba az idő. Megváltoztak, alapjukban rendültek meg a liberális párt egykori fénykorának politikai, gazdasági és szociális alapépítményei is. A monarchikus restaurációval megszünt a liberális párt gyámkodása a trón fölött. A gazdasági és pénzügyi válság elmosta a bankokat és iparvállalatokat, elmosták a polgárságot, amelyek a liberális párt fundamentumát képezték.

A politikai fejlődés, a gazdaság struktúrájának változásai a hatalmi politika tengelyébe a parasztságot állították.

A liberális párt történelmi tragédiája súlyosan és fokozottan I. G. Duca személyi tragédiája. Mert képzeljék csak el, hogy milyen igényeket támaszt vezérével szemben az a párt, amely közel negyven évén át csaknem megszakítás nélkül kormányozta ezt az országot, amely magának vindikálja a Kis- és Nagy-Románia megteremtésének, a modern román állam kiépítésének minden történelmi érdemét. A liberális pártvezérség, Brătianu Jonel súlyos öröksége nagy gesztusokra, merész akciókra, a hatalom minden körülmények között való megszerzésére, a román politika feltétlen dominálására kötelez.

És I. G. Duca nem tudja dominálni a román politikát. Valószínű, hogy a megváltozott idők feladataival még akkor sem tudna megbirkózni, ha egyesítene magában Jonel Brătianu pártatlan személyi presztízsét és gázoló akaraterejét. De Duca nem tudja személyi presztízsével erősíteni a liberális pártot. A párt eddig — amelyet Brătianu George kiválása is gyöngített — ma már könnyű

játékszere a száguldó tempóban haladó időnek...

Mindenesetre igazságtalanság volna meg nem állapítani, hogy I. G. Duca csakugyan kiváló kvalitásokkal rendelkezik. Amióta Párizsból hazatért — a Sorbonne jogi doktorátusával a zsebében — szünet nélkül a politikai élet első vonalában működik. Sokat olvasott, kulturált intellektuel. Kötő tolla van. Egy irodalmi esszéje: „Kezek” — amelyben a kéz formái, az ujjak ideges vonalai alapján rajzolta meg a román politikai élet legmarkánsabb alakjainak portréit — a román irodalom legsikerültebb alkotásai közé tartozik.

Egyszerű életet él. Bukarest egyik csendes városnegyedében, bérelt földszintes lakásban húzódott meg családjával. A liberális párt gazdag bojárjai, a háború után meggazdagodott iparbároi között az biztosít tekintélyt számára, hogy szegény embernek ismerik...

Az a beszéd, amelyet a válaszfelirati vitában mondott el, nem hozott sem csalódást, sem meglepetést. Amikor Duca figurája megjelent a szószekeken, önkéntelenül az öt év előtti liberális vezért láttam magam előtt. Milyen más és meny nyíval erőteljesebb volt Brătianu Jonel

Ne vegyen
addig cipőt gyermekének, amíg nem látta

CARMEN
iskolacipő ujdonságait

Fekete vagy barna I-a box magasszárú iskolacipő gummisarokkal

No. 26—30	Lej 275
No. 31—35	Lej 325
No. 36—39	Lej 375

NIMBERGER cipőárúház
CLUJ, Piața Unirii 28. (Hotel Central) Telefon 13.

hangja és minden gesztusa.

Duca nem követel, meg akar győzni. Okosan és logikusan beszél. Arról sem feledkezett meg, hogy a négymillió ki-sebbséget a kormány figyelmébe ajánlja. De mit ér minden logika és a meggyő-

zés minden heve, ha a hatalom megszerzéséről van szó?

Brătianu Jonel karjának egyetlen mozdulata előbbre lendítette a liberális párt szekerét, mint Duca minden ékesszólása. (k. r.)

Nagy változások lesznek a német diplomáciai karban

Az eddigi nagyköveteket jobboldali diplomatákkal cserélik fel

Berlin, szept. 2. Diplomáciai körökben az a hír terjedt el, hogy rövidesen nagy és mélyreható változások lesznek a német diplomáciai szolgálatban. Mindenekelőtt a londoni nagyköveti állást kell betölteni, miután most már kétségtelen, hogy báró Neurath, az eddigi londoni nagykövét véglegesen külügy-minisztere marad a Papen-kormányban. Ezenkívül négy nagykövetség élén következnek be legközelebb fontos változások. Mindenekelőtt von Hoesch párizsi

nagykövét távozik, mert a Papen-kormány úgy találja, hogy Hoesch túlságosan engedékeny magatartást tanúsít Franciaországgal szemben. Helyére egy intranzingens jobboldali diplomata kerül. Rómába is szélső jobboldali nagykövét küldenek, aki közel áll a fasizmushoz. Felváltják a tókiói és a washingtoni német nagykövétet is.

Nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy visszahívták Riedl bécsi német követet is, akitől rossznéven veszi

a kormány azt, hogy nem tudta megakadályozni a lausannei jegyzőkönyv ratifikálását és ezzel beláthatatlan időkre lehetetlenné tette az Anschluss ter-
vét.

Moszkvába és Varsóba is új német nagykövetek kerülnek.

Mindezek a változások azt mutatják, hogy a német kormány diplomáciai szolgálatban is érvényre akarja juttatni a megújított német külpolitika jobboldali irányelveit.

Egy halottja és három súlyos sebesültje van a Bukarest melletti tűzérierőd robbanásának

Tízmillió lej az anyagi kár. Nem állapították meg még a robbanás okát, csak annyi biztos, hogy nem bűnös kezek okoztak

Vaida miniszterelnök és a király is informáltatja magát a robbanás részleteiről

Bucuresti-Bukarest, szeptember 2. Tegnap este sorozatos robbanások ijesztették meg Bukarest lakosságát. Kilenc óra tájban hallatszott az első robbanás, amelyet sorra követett a többi. A főváros lakossága megostromolta a lapok szerkesztősegeit, ahonnan azt a felvilágosítást kapták, hogy a Baneasa mellett levő Chiajna erődben, amely 14 kilométernyire fekszik Bukarest centrumától, történtek a robbanások, amelyek megrázták a főváros összes ablakait. Kiderült, hogy

a 18/1 tűzérierőd központi löszraktárai gyulladtak ki és robbantak fel. Chiajnak 8 ilyen raktára van, melyek

egymástól meglehetősen távolságra vannak, hogy veszedelem esetén könnyebben lokalizálni lehessen a tüzet. E raktárak tele voltak a legkülönbözőbb kaliberű muni-cióval, kézigránátokkal és ágyulóvégekkel.

A tűz egyik középső raktárban ütött ki és hamarosan átterjedt a többi épületre, úgy hogy válammennyi lángba borult.

A mentési munkálatok rendkívüli nehézségekkel folytak, mert a robbanások színhelyét megközelíteni csak folytonos élet-

veszéllyel lehetett. A polgári és katonai hatóságok és a tűzoltóság munkájának eredményeként éjfél tájban megszüntek a robbanások, de a tűzoltóság a reggeli órákig a helyszínen maradt és őrködött. A vizsgálatot azonnal megindították. A tűz okára nézve több verzió kering.

Az egyik szerint most folyik az el-
avult anyagok kiselejtezése és a nem
használható robbanóanyagokat spe-
ciális vegyi eljárással semlegesítik.
E munkálatok közben történt a sze-
rencsétlenség. Egy katonára szerint a
munkások egy ládát ejtettek le, amely
nek tartalma felrobbant, míg más ka-
tonák tudni vélnék arról, hogy egy
eldobott cigarettára, vagy gyufa nyo-
mán gyulladt ki a középső raktáron
kívül leülepedett lőpor.

A késő éjjeli órákban a vizsgálat azt a valószínű feltevést eredményezte, hogy a nagy hőség következtében öngyulladás történt.

A robbanás ügyében a vizsgálat teljes erővel folyik. Perthenie tábornok hadügyi államtitkár vezeti a vizsgálatot, amelynek egyes fázisairól beszámol Samsonovici tábornok hadügyminiszternek, aki viszont a királynak fog jelentést tenni.

A szakértők mintegy 10 millióra te-
szik a robbanás okozta kárt. Egy ka-
tona — Siroiu Constantin — meghalt,
kívülre 3 sebesült van, köztük egy ki-
vancsi csizmadija, aki a robbanás lát-
tára megállt és nézte, mi történik.

A robbanás okát illetőleg még nem le-
hetett tiszta képet nyerni. Az első fel-
tevés az volt, nem lehet-e bűnös kéz mun-
kája, ami történt, de erre nézve semmi-
féle közelebbi támpont nincsen. Sokkal
valószínűbb, hogy

a nagy meleg okozta öngyulladásból
keletkezett a tűz és a robbanás.

A vizsgálat abban az irányban is folyik,
miért hozták el a robbanóanyagokat ere-
deti raktárukból és tették ki a nap hevén-
nek.

Vaida miniszterelnököt is részletesen
informálták a történetekről, úgy hogy
amennyiben ma a parlamentben meginter-
pellálnák, úgy azonnal válaszolni is fog.

— Az osztálysorsjáték húzása. Bukarestből jelentik: Az osztálysorsjáték mai húzásának főbb nyereményei: 40.000 lej 50179, 30.000 lej 30478, 20.000 lej 8089, 15.000 lej: 72899, 28327, 67715, 56, 398, 64766, 22934, 59757, 64567.

MAKSAY A.

Villany- és vízvezeték-szerelési vállalat Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 10.

Mindenemű szerelési munkát a leggyorsabban vállal Terveket és árajánlatokat díjmentesen készít.

Tíz év óta

a Hammer & Ney temesvári selyemgyárnál működő, Erdély és Bánátban kitűnően bevezetett szakember, a textilszakmában további

képviselőket keres

Címe: Alexander Salzberger Temesvár, Str. Jancu Vacarescu 34.

Budapesti levél

— Arat a halál —

Az utóbbi napokban megrendítő tragédiák sorozata tartja izgalomban a budapesti cionista köröket. Bárha manapság, a háború, az utána következő véres kataklizma és a példátlan gazdasági nyomorúság következtében, a legborzalmasabb gyilkosságok és öngyilkosságok állandóan napirenden vannak és gyakoriságuk miatt már nem is váltanak ki különösebb hatást, az alábbi események olyan tragikus körülmények között és olyan gyors egymásutánban peregték le, hogy még a mai fásultságában is mély nyomot hagynak az ember lelkiéletében. De érdeklődésre tarthatnak számot azért is, mert az utóbbi két esetben olyan momentumok játszottak közre, amelyek túl az egyéni összeomlások korjelenségeinek tünete és rávilágítanak a mai zsidó ifjúság súlyos lelki konfliktusaira és zaklatott idegéletére.

GYASZOS IFJUSÁGI KONFERENCIA

Werner Manó mérnök, a Hitachdut Hanoár, a magyarországi cionista ifjúsági szervezet elnöke a dunai strandon fürdőt péntek délután. Fürdőtársai kiléptek a vízből és visszavonultak a partra. Ő tovább uszott. Egyedül. És azóta nyoma veszett. Holttestét nem találták meg. A rituálék szerint családja nem gyászolhatja. Holott minden bizonnyal vízbe fulladt...

Szombat délelőtt országos konferenciára gyűlt össze a magyarországi cionista ifjúság. Már későre járt az idő és a fiatal delegátusok izgatottan, türelmetlenül várták az elnököt. Végül helyettest jelölték ki az elnöki székbe. De alig hogy megnyitották a gyűlést, gyászos távirat érkezett. A szomorú hír a dunastrandi tragédiáról. Az érkezőleg minden munkaképessége megbénult. Kétségbeesett fájdalom vonaglott végig a lesújtott konferencián. A főváros egész cionista társadalma gyászba borult. Hisz a mozgalom, az eszme egyik legelkevesebb harcosát temette a Duna hullámaiba a megrendítő tragédia. Asszimilációs családból származott, de csakhamar elszakította a héber nyelvet és éveken keresztül odaadó lelkesedéssel tanította, vezette az ifjúságot a héber kultúra szellemében.

A halál könyörtelenül csapott le a fiatal életére. Rettenetesebb alig lehetett volna...

EGY LELKI MEGHASONLÁS TRAGÉDIÁJA

Békés harmoniában élt özvegy édes anyjával K. J. huszonegy éves tisztviselő. Lelkes tagja volt az egyik cionista ifjúsági szervezetnek. Itt ismerkedett meg R. A.-val, későbbi vőlegényével is.

Hosszu ideig ideális barátságban éltek a fiatalok. Ez a barátság azonban idővel átlépte az érzelmi határait és teljesen átforgatta a fiatal lány gondolkodását és lelkiállapotát. R. A., aki kezdetben polgári cionista volt, világnézetiileg balfelé tolódott és ebben magával sodorta menyasszonyát is. Ez az eltávolodás elszakította régi környezetétől és eddigi életmódjától. Anyjától is elhidegült, mert a megvetett nyárspolgárt látta benne.

R. A. közben Palesztinába vándorolt. Ugy beszélték meg, hogy később menyasszonya is utána utazik. Hétről-hétre jöttek a szerelmes levelek, de lassan, lassan egészen új hangok ütődtek ki ezekből a levelekből. És egyszerre nyugtalanság lopakodott K. J. szívébe. Ami nem lett volna végzetes... Ha nem következne be a lelki meghasonlás.

K. J. úgy érezte, hogy nemcsak a fiút vesztette el, de teljesen talajvesztett lett. Körülnézett és úgy látta, hogy maga mögött fellobbantotta a hidakat és az új életmód, az új világfelfogás támasza is

kicsuszott alóla. Gyenge volt. Se előre, se hátra nem mehetett és nem talált más kiutat, mint — a halált...

K. J. leugrott a második emeletről. Vélhetően olyan szerencsésen esett, hogy kisebb zúzódással került a kórházba. Szomorú volt. Hallgatag. Jött az anya és jöttek a barátok. És kérdésekkel faggatták. De ő nem akart felelni. Ő hallgatni akart. A kétségbeesett anya azonban tudni akart és kérdéseivel továbbgyötörte lányát.

Harmadnap aztán feleletet kapott. Harmadnap megeredt a lány nyelve. De ekkor már nem beszélt, hanem kiáltott, nem beszélt, hanem ordított. Örjöngeni kezdett... Talán a kíváncsi kérdések, talán az agyrázkódás következménye volt. De lehet, hogy az öngyilkosság folytatása: lelki harakiri...

Most aztán már nem látogatja senki: Ott fekszik a kórházi ágyon s az orvosok szerint szépen javul...

A MAKACSSÁG VÉGZETE

Vidékről került fel hónapokkal ezelőtt rokonaihoz. Végzett mérnök volt, meglehetősen ember. Harmincéves. Amikor hazakerült az egyetemről, rádióüzletet nyitott. Később azután jött a krízis, a vevőkör meg-

csappant, likvidálni kellett. Harmincéves volt. Diploma a zsebében és tehetetlenül, tanácstalanul állt a világban. Egyetlen reménye volt: Palesztina. Mint régi cionista, többször foglalkozott már ezzel a gondolattal. Apja azonban hallani sem akart erről. Nem arra nevelte ő fiát, hogy földet turjon és malteret keverjen. Nősüljön meg gazdagon, akkor aztán nem lesz gondja...

A fiu azonban Palesztinába akart menni és undorral gondolt az apai tervre. Az apa rut hálátlanságot látott ebben az ellenkezésben. Konzervatív volt és a feltétlen engedelmesség híve. Ő akarta irányítani fia sorsát. A fiu pedig úgy érezte, hogy magának éli az életet és saját belátása szerint kell cselekednie.

Igy aztán rokonaihoz került és itt készült a palesztinai utra. Már csak egy kis pénz kellett. Nem is az utiköltségre. Ez megvolt. Csak egy kis tartalékra. Egyik rokona vállalkozott arra, hogy intervenciálni fog apjánál, hogy a likvidálás alatt álló üzletéből neki járjon kis pénz bocsássa rendelkezésére. Vasárnap kiránduláson volt. Vidáman, életkedvvel mondogta mindenkinek, hogy kedden utazik. De másnap üres kézzel érkezett vissza a rokon. A harmincéves mérnök megtorpant a cél előtt. Elgyengült. Este bement a szobájába lefeküdni. De nem azt tette. Bebujt a szekrénybe, lyukat furt az oldalán és bevezette rajta a gázcsövet...

Reggelre holtan találták. Apja már a fölboncolt hullát találta. Fényi Sándor.

KÖZGAZDASÁG

A kamara és a szenátus egyesített igazságügyi és kereskedelmi bizottságai tárgyalják a kényszeregyezségi és a birói likvidálásról szóló törvényt

Bucuresti-Bukarest, szept. 2. A kamara és szenátus egyesített igazságügyi és kereskedelmi bizottságai tegnap kezdtek meg a birói likvidálásról és a kényszeregyezségről szóló törvényjavaslatok megvitatását. Az első szakasznál elfogadták azt a módosítást, hogy a kényszeregyezségi kérés cég legalább három éve bejegyzett legyen. A második szakasznál. Comsa kolozsvári és Apostol Popa galaci szenátorok, mint a kereskedelmi kamarák uniójának megbízottai, javasolják, hogy a fizetendő kvóta minimumát 30 százalékban állapítsák meg, a fizetés határideje pedig 5 évtől

10 évig terjedjen. Comsa még javasolta, hogy azok az intézetek, amelyeknek mezőgazdasági váltótárcájuk legalább 30 százalékát teszi ki összes váltóiknak, külön öt évi védelmi időt élvezzenek. A bizottság 40 százalékban állapította meg a fizetendő minimumot, a fizetés időpontját pedig minimálisan 3, maximumán 5 évben szabta meg. A vita során egészen a 6-ik szakaszig jutottak el. A 4-ik szakasznál még elfogadták azt a módosítást, hogy a törvényszék elnöke a kényszeregyezségi kérés hiányának pótlására külön 10 napi haladékot adhat.

Kétezer kényszerlikvidálási kérvényt adtak be három hónap alatt

A statisztikában a régi királyság 75 és félt, Erdély és a Bánság 13 és fél százalékkal szerepel. Rosszhiszemű adósok kihasználják a törvényt. Hatezer kérvényre van kilátás ez év végéig

Bucuresti-Bukarest, szeptember 2. Miután a kormány elhatározta a kényszerlikvidálásról szóló törvény felfüggesztését és a kényszeregyezségi törvény módosítását, csak most derül ki, hogy tulajdonképpen kiknek és az ország mely részének használt volna ez a törvény. Erre vonatkozólag F. Decusera, a statisztikai intézet igazgatója, rendkívül érdekes statisztikát terjesztett Popovici Mihály igazságügyminiszter elé, amelyből

kitűnik, hogy az egész országban 1932. április 25-től, a törvény életbe lépésétől napjótól, ez év augusztus elsejéig, összesen 2011 kényszerlikvidálási kérvényt nyújtottak be a törvényszékekhez. Országreszenként ezek a kérvények a következőképpen oszlanak meg:

Ó-királyság	1515 kérvény	75.30 száz.
Erdély és Bánát	271 kérvény	13.50 száz.
Bukovina	61 kérvény	3.05 száz.
Besarábia	164 kérvény	8.15 száz.

Összesen: 2011 kérvény 100.00 száz.

Jellemző, hogy egyedül az ilfovi törvényszéknél 567 kérvényt nyújtottak be. A statisztikából kitűnik, hogy csak magának a regátnak a kérelmei az összkérelmek harmadnegyed részét teszik ki. Ilfov megye az összes régi kérvények 40, míg az egész ország statisztikájának 23 százalékát teszi ki. Ezt azzal lehet

magyarázni, hogy a fővárosban van a legtöbb nagyvállalat székhelye.

Azoknak a cégeknek az aktívuma, amelyek kényszerlikvidálást kértek, ötmilliárd 987 millió 328,463 lej, vagyis körülbelül 180 millió svjáci frankot tesz ki. Az aktívum bejelentését a törvényszékek még nem vizsgálták felül és így valószínű, hogy a kérvényben sok túlértékelt aktívum is szerepel. A passzívum ötmilliárd 509 millió 111,081 lej, vagyis 175 millió svjáci frank. Az aktívumban a regát ismét 75 százalékon felül szerepel, míg Erdély és Bánát 9.80 százalékkal.

A konkluziókban E. Decusera kifejti, hogy a fenti adatok szerint három hónap alatt több mint kétezer kényszerlikvidálási kérvény futott be az ország törvényszékeihez. Ha ez a tempó megmarad, akkor az év végéig még hatezer kérvényt nyújtanának be. A kérvények nagy számát a statisztikai intézet igazgatója azzal magyarázza, hogy a törvényt számos rosszhiszemű adós is kihasználta, még pedig azért, mert a kérvényben nem kell sem kvótát, sem likvidációs határidőt feltüntetni. Megállapítja a jelentés azt is, hogy a kérvényekben feltüntetett aktívumok egészen biztosan túlértékelt eredményei, úgy hogy a passzívum egészen biztosan meghaladja az aktívum összegét, úgy hogy likvidálás esetén a kérvényezők egészen kicsi, jelentéktelen — tíz-husz százalékos — kvótát tudnának csak biztosítani a hitelezőknek. Az pedig, hogy ezt a kvótát mikor kapnák, természetesen előre nem lehet tudni. A hitelezők tehát semmiesetre sem jutnának nagyobb kvótához, mint a csődnél, ezzel szemben viszont az adósok elkerülnék mindazokat a kellemetlen következményeket, amelyek a csőddel járnának. Így tehát a kényszerlikvidálásról szóló törvény, ahelyett, hogy a tisztességes hitelélet fellendítésére szolgált volna, inkább ártott neki, mivel nem biztosít a hitelezőknek fix kvótát, fizetési terminust és így teljes bizonytalanságban hagyja azokat. Jelentését E. Decusera azzal végzi, hogy más konkluzió nem maradhat hátra, minthogy a kényszerlikvidálási törvényt felfüggeszték. Ezt — mint arról már régebben beszámoltunk — a kormány tervbe is vette.

Madgearu a preferenciális vámrendszert felfüggesztő sztrajk konferencián Madgearu ipar-és kereskedelemügyi miniszter tegnap este fogadta a sajtó képviselőit, akiket informált a sztrajk konferenciáról. E konferencián 15 közép- és kelet-európai állam vesz részt Európa mezőgazdasági problémáinak megoldása végett. Részint a devizakorlátozások miatt származó nehézségek, részint az exportáló és importáló államok különböző intézkedései teszik szükségessé a sürgős megállapodást. Madgearu igyekezik fog a preferenciális vámrendszer mellett propagandát csinálni, mert meggyőződése szerint ez a rendszer lesz csak képes a legnagyobb nehézségeket kiküszöbölni. A bevétel kontingentálására egyébként csak a miniszter visszaérkezése után fog sor kerülni. Madgearu ma reggel Savel Radulescu külügyi osztályfőnök és Marian az exporthivatal vezérigazgatója kíséretében elutazott a konferenciára.

Elhalasztják a font stabilizálását. Londoni bankkörökben az a felfogás alakult ki, hogy a font stabilizálás nem aktuális ugyan, de valószínű, hogy a jelenlegi nemzetközi fontváltóárfolyamok alapul vételével fog megtörténni. A paritás ezek szerint 88—89 frank és 3.48 dollár lesz. Angol gazdasági körök az év vége előtti időpontban nem sürgetik a hivatalos stabilizálást.

Rosenblatt Rózi kítőnő alténekesnő ma esti dési hangversenyén Bizet, Saint-Saint, Massenet, Verdi áriák, valamint Bradiceanu és Tosti-dalok szerepelnek.

A nap legégetőbb problémái

Desider-Spektrum Hét film c. könyve: arany, buza, só, petróleum, vas, kőszén, részvény. A mai gazdasági élet kulisszatitkai 96 lej Lepaganál Kolozsvár. Vidékre utánvéttel.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Machzor, Imakönyvek és Taleszek ספרים וסיפורים
valamint mindenféle rituális cikkek legújtanysabban beszerezhetők
Rosenzweig Anton
c.az.él. CIUJ.

3 uccai
emeleti, modern parkettes szobák, fűdő, előszoba, konyha azonnalra
kiadó
Széchenyi tér 37. sz. alatt.
(Rosenzweig-ház).

Itt az alkalom az olcsó szakszerű ruhafestés és tisztításra.

Siessen a „CRISTAL“-ba CIUJ

Tovább

Berlin. A... pen és a... és a cen... összekeve... elnöksége... gadtta, sz... várják a... mány ve... kezési k... kai fesz... politikai... nőtlen fe... rodalmi... Távirat

Berlin. változatl... hogy a... elkerülhe... A nem... lődéssel... nemzeti... alkalmi... ciáliták... giai Gr... dalmi g... ringet. I... helyesli... nek Hin... audienci... zetik sz... Papan f... kormány... Hitler... gyűlésen... amely o... het, mint... rendszer... hangozta... cialiták... semmit.

Düster, a S... nöklélt... sajtótáje... előtt. H... ban egy... hogy dil... Papent

Berlin. határozó... s megk... köt a bi... Joos cer... hallgatá... cia-kérés... rökben, ... párt nyi... gát, miu... láspontj... senkit se... visszatér... gyalni a... Ha az e... dalmi g... másként... kérését... A cen... tárgyalá... ciónk irod... kommün... gal a ké... politiká... politiká... lését.

Berlin. ben elke... hogy a p... a franci... jegyzék... német b... cois Pon... folytatot... adásánál... se korma... az emlé... cia rész... A lapo... lőségre

Elkerülhetetlen a birodalmi gyűlés feloszlata

Egyetlen német párt sem erős arra, hogy diktatúrát gyakorolhasson

Tovább kavargó a vihar a német fegyverkezési javaslat miatt

Berlin, szept. 2. Még egyre tárgyalnak. A német nemzetiek és Papen, Papen és a centrum, a kampókeresztések és a centrum, majd megfordítva, majd összekeverve. Fogadta-e Hindenburg az elnökséget és ha Neudeckben nem fogadta, szóba áll-e velük Berlinben. És várják a párizsi sajtó és a francia kormány véleményét a németek fegyverkezési követeléseiről. Bel- és külpolitikai feszültség tehát akad elég a német politikai életben, amely rövidesen különösen fel fog pezsdülni és pedig a birodalmi gyűlés feloszlata kapcsán.

Távíratunkat alább adjuk:

Hitler gunyolódik a parlamentáriszmus fölött

Berlin, szept. 2. Politikai körökben változatlanul fennáll az a meggyőződés, hogy a birodalmi gyűlés feloszlata elkerülhetetlen.

A német birodalmi fővárosban érdeklődéssel fogadták a hírt, hogy a német nemzetiek már újra cserben hagyták alkalmi szövetségüket, a nemzeti szociálistákat. Az történt, hogy a thüringiai Graef német nemzeti párti birodalmi gyűlési alelnök dezavválta Göringet. Közölte vele, hogy pártja nem helyesli a birodalmi gyűlési elnökségnek Hindenburgnál történő soronkívüli audienciáját. Uglátszik, a német nemzetiek számolnak azzal, hogy a harcban Papen fog győztes maradni s ezért a kormány mellé húzódnak.

Hitler a Sportpalotában tartott nagy gyűlésen gunyolta a parlamentáriszmust amely olyan következményekhez vezet, mint a mai birodalmi kormányzati rendszer. A nemzeti szocialista vezér hangoztatta ezután, hogy a nemzeti szociálisták nem fognak feladni elveikből semmit, ha a kormányra kerülnek.

Düsterberg szolgálaton kívüli ezredes, a Stahlhelm volt köztársasági elnökjelöltje a Stahlhelm-nap előestéjén sajtótájékoztatót mondott az újságírók előtt. Hangoztatta, hogy Németországban egyik párt sem elég erős arra, hogy diktatúrát gyakorolhasson s ezért Papent kell támogatásban részesíteni.

Fogad-e Hindenburg?

Berlin, szept. 2. A centumpárt úgy határozott, hogy utolsó kísérletet tesz a megkísérli rávanni Hindenburg elnököt a birodalmi gyűlés együttartására. Joos centumpárti országos vezető ki hallgatást kért az elnöktől. Az audienciakérés feltűnést keltett politikai körökben, mert valószínű, hogy a centrum párt nyílt visszautasításnak teszi ki magát, miután Hindenburgnak az az álláspontja, hogy Neudeckben most már senkit sem fogad és csak Berlinben való visszatérése után hajlandó újra tárgyalni a politika aktuális kérdéseiről. Ha az elnök nem tett kivételt a birodalmi gyűlés elnökségével, nem fogja másként elbírálni Joos audienciakérését sem.

A centrum és a nemzeti szociálisták tárgyalásai tovább folynak. A pártfrakciók irodái a tény közlése mellett közös kommunikéban közölték a nyilvánossággal a két párt tárgyalásainak célját: belpolitikában a helyzet stabilizálását, külpolitikában az elszigeteltség kiküszöbölését.

Lesz-e új német fegyverkezés?

Berlin, szeptember 2. Politikai körökben elkedvetlenedést okozott az a tény, hogy a párizsi delután lapok közreadták a francia kormányhoz intézett német jegyzék tartalmát, holott Neurath báró német birodalmi külügyminiszter Francois Poncet berlini francia nagykövettel folytatott megbeszélésekor a jegyzék átadásánál kérte a nagykövetet, közvetítse kormányához azt a német óhaj, hogy az emlékirat tartalmát ne hozzák francia részről sem nyilvánosságra.

A lapok a német fegyverkezési igényre vonatkozó igény kérdésében em-

lékeztetnek arra, hogy Papen kancellár az ügyet Genfben és Lausanneban már felvetette. Amerikai részről Genfben elvi szempontból nem emelhetek kifogást az igénnyel szemben s a követelést természetesnek tartották. Több lap azt hangoztatja, hogy elérkezett az ideje annak, hogy Németország most már nemzeti uton állítsa helyre biztonságát, ha erre nemzetközi megegyezés útján nincs kilátása.

A külföld véleménye

Washington szeptember 2. Amerikai kormánykörökben a német fegyverkezési igényre vonatkozó igénnyel kapcsolatban hangoztatják, hogy az Egyesült Államok hivatalos felfogása az, hogy a hatalmak igyekezzenek elérni lezárását az utat a katonai helyzetet,

amelyet Németország részére a háború befejezése után engedélyeztek. Az amerikai kormány előtt nem volna rokonszenves a németek fegyverkezése s ezért ajánlja a fegyverkezési egyenlőség megközelítése érdekében az érdekelt hatalmak haderőinek csökkentését s hadiszergyártásuk mérséklését.

Párizs, szeptember 2. A sajtó hosszasan foglalkozik a fegyverkezési egyenlőségre vonatkozó német igénnyel. A lapok hangoztatják, hogy Franciaország sem formailag, sem lényegében nem honorálhatja a német követelést. A francia kormány még választ is aligha adhat a német jegyzékre, anélkül, hogy a többi érdekelt hatalommal a probléma tekintetében ne értekezett volna.

London, szeptember 2. Angliában nem

A budapesti román követség titkos dossziét küldött a kolozsvári ügyészségnek a most leleplezett bélyeghamisítókról

A román követség adatai szerint a hamisítók összeköttetésben voltak egy budapesti hamis bélyeggyárral

Cluj-Kolozsvár, szeptember 2. (Az Uj Kelet tud.) A múlt héten leleplezett Fischer-féle bélyeghamisítási ügyben tovább folyik a nyomozás a kolozsvári ügyészségen. Pastia vizsgálóbíró egyelőre Rothbart Lipótot és Domokos Haraga Balázst hallgatta ki tegnap délelőtt. Rothbart vallomásából kitűnik, hogy Domokos Haraga Balázs még májusban jelentkezett nála, amikor mintegy 1800 lejű kitévő 50 és 100 lejes bélyeget adott át neki értékesítés végett. Rothbart még aznap jelentést tette az esetről a rendőrségnek, ahol azt az utasítást kapta, hogy látszólag menjen bele az üzletbe és állandóan tegye meg a jelentéseit a fejle-

ményekről. Néhány nap múlva Haraga Balázs s Fischer is külön-külön megjelentek Rothbartnál és felajánlották neki, hogy 20,000 lej ellenében beveszik az üzletbe. Miután sem Rothbartnak, sem a szigurancának nem volt befektetni való pénze, Rothbart nem társulhatott.

A hamisbélyeg ügy egyébként óriási port vert fel az egész országban. A kolozsvári igazságügyi hatóságok természetesen rossz néven veszik, hogy a Kolozsváron történt letartóztatások a kolozsvári ügyészség előzetes értesítése nélkül történtek.

A kolozsvári ügyészséghez több felje-

lentés érkezett, amelyek a Fischer-féle bélyeghamisítást összefüggésbe hozzák azzal a budapesti hamisbélyeggyárral, mely mintegy másfél évvel ezelőtt jelentékeny károkat okozott Romániának. Hír szerint a budapesti román konzulátus titkos dossziét küldött a kolozsvári hatóságoknak, melyben érdekes adatok vannak a budapesti román okmánybélyeggyárra és a budapesti üzem kolozsvári bűntársaira vonatkozólag. Valószínű, hogy a vizsgálat e körül a titokzatos dosszié körül fog lezajlani, amely fényt fog deríteni az eddig még szabadlábon járó bűnösökre is.

Miért kellett meghalnia Weinberger Józsefnének?

Intrikák és áskálódások egy kolozsvári zsidó fiatalasszony tragikus halála körül

Cluj-Kolozsvár, szept. 2. (Az Uj Kelet tud.) Bizonyos körök, amelyek állítólag hol személyi érdekeiket látják sértve, hol pedig anyagi érdekeiket vélik veszélyeztetve, az utóbbi időben koncentrikus támadást indítottak a kolozsvári Zsidó Kórház ellen. Teljesen felesleges a Zsidó Kórházat védelmünkbe venni, annak megállapításánál, hogy egy már országszerte elismert közhasznú zsidó közintézmény presztizsének zsidó részről történő aláaknázása szomorú fényt vet az erdélyi zsidó közéletben még mindig felmerülő beteges kinövészekre.

Sajtótámadás a Zsidó Kórház ellen

Tegnap az egyik kolozsvári napilapban burkolt, de annál élesebb támadás jelent meg a Zsidó Kórház igazgatósága és orvosi kara ellen. Weinberger Józsefnéről, a fiatal kolozsvári zsidó asszonyról volt szó, aki a lap megállapítása szerint a Zsidó Kórház műtőasztalán, az igazgatóság hibájából elkésztett operáció következtében kiszenvedett. Ez az állítás igen súlyos, mert valósága esetén alkalmas volna arra, hogy a legkedvezőtlenebb színben tüntesse fel a Zsidó Kórház intézményét. A cikk sugalmazóinak bizonyára ez is volt az intenciójuk.

Nos, az objektív ténymegállapítások szerint a Zsidó Kórházat nemcsak hogy semmilyen mulasztás nem terheli Weinberger Józsefné tragikus halála körül,

hanem ellenkezőleg: az igazság az, hogy a Zsidó Kórház Weinberger Józsefné esetében is, mint mindig, hivatásának magaslatán állott és orvosi kara bámulatos felkészültségéről tett tanúságot. Weinberger Józsefné már augusztus első napjaiban egy méhen kívüli terhességből előállott belső vérzés nyomai kezdtek mutatkozni. A megkonzultált orvosok nem voltak biztosak a diagnózisban és nem tudták a tragikus sorsu Weinbergerné betegségének tényleges okát megállapítani.

Weinberger Józsefné így egyre több vért vesztett és állapota nap-nap után rosszabbodott. Augusztus 19-én délelőtt negyedkettőkor szállították be a Zsidó Kórházba. Állapota ekkor már katasztrofálisan rossz volt. A Zsidó Kórház nőgyógyász helyes érzékkel azonnal felismerte a diagnózist, amit a sürgősen megejtett vérkontrollvizsgálat megerősített. Azonnal hozzáláttak a műtözéshez, miután a heteken át tartó vérzés következtében aggasztóan legyengült Weinbergerné állapotára való tekintettel közölték a hozzátartozókkal is, hogy az operatív beavatkozás súlyos rizikóval jár. Az operációval a Zsidó Kórház orvosi menteni szerették volna azt, amit a diagnózis késői felismerése miatt még menthető lett volna. Ez a kísérlet azonban nem járt eredménnyel. Weinbergerné az orvosok kétségbeesett erőfeszítése ellenére is kiszenvedett a műtőasztalon.

A Zsidó Kórház, egyébként, hogy Wein-

bergerné halálának körülményeit illetően minden kétséget eloszlasson, maga kért a törvényszéki boncolás megejtését. A te kintélyes orvosszakértők által megejtett boncolás minden tekintetben igazolta a fentieket. Megállapította a boncolás, hogy az operációt a Zsidó Kórház orvosi tökéletesen hajtották végre, de hogy az már nem segíthetett a szerencsétlen fiatalasszonyon. Nyilvánvaló tehát, hogy amennyiben orvosi és emberi felelősségről ebben az ügyben egyáltalán szó lehet, úgy ez a felelősség mindenkit terhel, csak éppen a Zsidó Kórház nem. Annál bizarrabb és annál visszataszítóbb tehát az a támadás, amely a Zsidó Kórházat ilyen méltatlanul érte olyanok részéről, akiknek kötelességük volna ennek a fontos zsidó közintézménynek a presztizsére ügyelni.

Értesítés

Értesítem a n. é. közönséget, hogy sikerült egy nagy tétel kalapot vásárolnom, minek folytán úgy gyapju, mint a legfinomabb nyulszőrkalapokban a legnagyobb választékom van, utólérhetetlen olcsó árakban. Már 100 lejért kaphat egy modern, szép kalapot.

Weisz Siegfried
Cluj, Calea Regele Ferdinand 10.

Németországban 16 minisztérium, 65 miniszter és 2247 képviselő működik

Ezt az óriási apparátust akarja leépíteni a kancellár az alkotmányreformmal

Berlin, szeptember 2. Németországban élénk izgalommal várják, hogyan tudja von Papen kancellár nagy tervét, az úgynevezett alkotmányreformot végrehajtani, amely alapján véve nem — egyéb, mint a bismarcki álom végleges beteljesülése. Ha a körülmények csak egy egész keveset kedveznek, úgy Papennek sikerül a bismarcki álom megvalósulása révén a maga számára a német történelemben olyan helyet biztosítani, amely legmerészebb álmaiban sem mert volna gondolni a hannoveri tisztiiskola egykori hadnagya. — Hogy teljesen megértjük a német helyzetet, tudnunk kell a következőket:

Az amerikai Egyesült Államokat, valamint a brit birodalmat egy tíz tagból álló kabinet kormányozza. Németországban 65 miniszter működik. A Fehér Házban Washingtonban összesen 435 képviselő ül jelenleg (november után még ez a szám is valószínűleg csökkenni fog), Németországban ezzel szemben a birodalmi gyűlés 662 képviselőjével, valamint a tartományi gyűlések képviselőivel együtt 2247 képviselő működik. Ez a több mint 2000 képviselő Németországban évente mint egy 80 millió márkába kerül. A birodalmi, tartományi és szabad államok-beli, összesen 16 minisztériumban közel 16 ezer tisztviselő dolgozik. Ennek a 16 ezer tisztviselőnek a munkája 60 százalékban abból áll, hogy illetékeségi kérdéseket tisztáznak és ebből kifolyólag az egyik tartományi minisztérium a másik tartományi minisztériummal, ez a birodalmi belügynek, ez viszont az egyik tartományi külügynek folytonosan átír. Az „átírás“ a német közigazgatás 60 százalékát teszi ki, ami államilag szubvencionált babramunka, időlopás.

A porosz „anyaországtól“ mintegy 200 kilométerre fekszik az oldenburgi kerület Eutin, mely az alkotmányilag biztosított közigazgatási körzeten kívül fekszik, tehát mint szabadállam, önálló közigazgatással bír, hasonlóképpen néhány Rajna-provincia, így például Birkenfeld. Ezzel szemben Lippe „ország“, amelynek 163 ezer lakosa van, egy három tagból álló államtanács, egy 21 képviselőből álló parlament és négy államtanácsos felett rendelkezik. Stralsund nagyobb kerület, de viszont közelebb fekszik az anyaországhoz, 250 ezer lakosa ellenére mindössze a kormány-elnök és négy államtanácsos kormányozza. Viszont ezeknek fenntartása évről-évre újabb és újabb milliókba kerül. Amellett a helyzet néha egyenesen ironikus. Thüringiában, Schaumburg-Lippében, vagy Maklenburgban megbukik a kormány. Tegyük fel, hogy egy birodalmi indítványon szavazták le. Tehát új választás, új képviselők és a tartomány, vagy ország teljesen új színű képviselőket küld a birodalmi gyűlésbe. A birodalmi kormány, mely tehát tegnap még teljes bizalmát élvezte a gyűlésnek, holnap esetleg egy egészen lényegtelen narancshéjra elcsuszhat, mert Thüringia, vagy Hessen-Nassau 10 új képviselőt küldött be, akik ellentétben a tegnapiakkal, aznap véletlenül nemzeti szocialisták.

Amilyen szines és mulatságos a német politikai kép, ugyanolyan mulatságos keresztretjvény a német térkép is. A politikai. Itt van például a Weser

folyó. Tegyük az ujjunkat oda, ahol az Aller beleömlik a Weserbe és utazzunk le egészen Bremerhafenig. Egymás után (néha a folyó egyik, néha azonban egyszerre mindkét oldalán) a következő országokon, tartományokon és szabadállamokon utazzunk keresztül: Poroszország, Poroszország és Braunschweig, Poroszország, Poroszország

és Bréma, Bréma, Bréma és Oldenburg, Poroszország és Oldenburg és Poroszország, Oldenburg és Bréma. Nem volna csoda, ha egy nap maga Weser is el-tévedne a német alkotmány közigazgatási labirintusában.

Es ezt akarja Papen leépíteni Ez az alkotmányreformtervezet és semmi egyéb.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Színház-Mozgó műsora

Péntek, szombat vasárnap délután fél 4 és fél 6 órakor: A Vörös tigris, a főszerepekben: Rin-Tin-Tin, a csoda farkaskutya, Lupe Velez és Monte Blue.

Péntek, szombat, vasárnap d. u. fél 8 és fél 10 órakor: Kay Whitt párisi énekesnő és művészno személyes fel-lepte világhírű műsorával és a Vörös tigris kalandor történet 10 felvonás-ban, a főszerepekben: Rin-Tin-Tin, Lupe Velez és Monte Blue. Helyárak 15, 25 és 37 lej.

AZ OPERA-MOZGÓ MŰSORA

Szeptember 1, 2, 3 és 4-én, csütörtök, péntek, szombat és vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor:

MINDEN LEBEN KANAL

Németül beszélő és éneklő hangos viganjátékláger. Főszerepekben: Ralph A. Robert, Lucie Englisch, Adele Sandrock, Siegfried Arno.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, szeptember 3.

Bukarest. 16: Rzkar. Szór. zene. 18.40: Gr. 19.45: Seidmann szakszofonművész. 20.15: Luca zkra: Román zene.

Budapest. 9.15: Hangy. 12.05: Háziötös 4: Gyermekjátászóóra. 5: Üzenet a misz-sziós ifjuságnak. 6.30: Zenekari hangy. 8: Mit üzen a rádió. 8.45: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangy. 10.30: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. Majd: Cigányzene.

Bécs. 18.50: Szimfonikusok. Berlin. 16.05: Szór. zene. 18.15: Gordonkaverseny.

Breslau. 22.30: Táncezene Berlinből.

Frankfurt. 8: Operett.

Lipese. 8.10: Mozart hangy.

Langenberg. 10.20: Esti zene.

Stuttgart. 10.45: Esti zene.

Varsó. 10.05: Chopin művei.

Milánó. 8: Grammfon.

Róma. 5.30: Zenekari és énekhangy.

Prága. 7.40: Fuvózenekar.

Pozsony. 9: Rádiózenekar.

Brünn. 8.40: Szkeccs.

Svájci Romand Adó. 8: Harmónika. —

8.45: Népies zene.

Toulouse. 10: Szimf. zenekar. 11: Ked-
venc grammfonlemezek.

Primăria Municipiului Cluj

Nr. 20026—1932.

Anunț

Municipiul Cluj cumpără pe cale de licitație publică cu oferte în scris, închise și sigilate 85.000 (Optzecișicincimii) kolgrame ovás necesar pentru animalele Primăriei pe durata dela 1. Octomvrie 1932.—30. Septemvrie 1932.

Licitația se va ținea în conformitate cu dispozițiunile cuprinse în art. 88—110 din Legea Contabilității publice și în norme generale pentru ținerea licitațiilor publice în Monitorul Oficial Nr. 127—931. în ziua de 22 Septem-

vrie 1932. orele 11 a. m. înainte Comisiei de licitații, sala de ședințe, declarată fiind urgența cauzei.

Odată cu ofertele lor, concurenții vor depune la mâna Dlui Președinte al Comisiei numite în plus sigilat, o garanție provizorie în numerar sau efecte garantate de stat, egală cu 5 la sută din prețul cantității de ovás oferite pentru furnizare.

Condițiunile de licitație și de furnizare se pot vedea în biroul Serviciului Economic.

Cluj, la 30 August 1932.

Primăria Municipiului Cluj

Primăria Municipiului Cluj

Nr. 20027—1932.

Aviz

Municipiul Cluj cumpără pe cale de tratare prin bună învoială 50.000 (Cincizecimii) kilograme paie de grâu pentru așternut de la calitate, necesare pentru animalele Primăriei pe durata dela 1. Octomvrie 1932. până le 30 Septemvrie 1932.

Tratarea prin bună învoială pentru procurarea furajelor de mai sus se va face în conformitate cu normele generale pentru modul tratării lor prin bună învoială, publicate în Monitorul Oficial Nr. 127—1931. și va avea loc în ziua de 15 Septemvrie 1932. orele 11 a. m. înainte Comisiei de licitații, sala de ședințe, invitându-se prin aceasta concurenții de a și depune ofertelor lor în serie la mâna Dlui Președinte al Comisiei numite în plus, locul și ora suffixată. urmând ca după deschiderea ofertelor să se procedeze la licitarea prin supraoferte verbale.

Caetul de sarcini se poate vedea în biroul Serviciului economic.

Cluj, la 30 August 1932.

Primăria Municipiului Cluj

APRŌHİRİTESEK
Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vas-tagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apró-hirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíeg levelet csak egy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Dacára annak, hogy az

„UNICUM“

borotválógépek minősége felülmulhatatlan és felér a legdrágábbakkal, mégis le-szállítottam azok árát

6 leire

„Unicum“ Kun Cluj, C. Victoriei 2.

Figyelem. Háztartási cikkek nagy vá-lasztékban és különleges minőségekben, főzőkemencék minden választékban, leg-olcsóbban Diamantstein-nál (volt Remé-nyik üzlet) Cluj, főtér 22.

Engedélyeket, vámolási ügyeket és bár-milyen bukaresti megbízást elvállalok. Hirsch Salamon Huedin, Str. I. Maniu 5.

כשר Teavafat כשר

Naponta hozok be frisset. 1 kg. 70 lej, fél kg. 40, negyed kg. 20 lej. Lerakatom Weinstock-bodegába P. Viteazul (volt Széchenyi tér) 25. sz. alatt, ugyanott két-szer naponta friss tej, literje 6 lej, tej-szin, turó és sajtok, állandóan frissen, ki vánatra haza küldöm.

Megnyílt a „Bécsi fehéremüszalon“ Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 22. Vállal női és férfi fehéremüszket, pijamákat és tel-jes kelengyéket egy hozott, mint saját anyagból. Pontos és kifogástalan munka. A mai viszonyoknak megfelelő olcsó árak. Kérjük kirakataink megtekintését.

FESÜK, FOGKEFEK, HAJKEFEK

és mindenféle kozmetikai cikkek legolcsó-ban csak a D'OR illatszertárban, Főtér 9.

Társat keresek 70.000 lejjel Óradnán ecetgyárhoz, mely havi 6—8000 lejt jó-vedelmez. Cim a kiadóban.

Berendezett ecetgyár Gyergyószentmik-lósön jutányosan átadó. Moskovits Her-mann, Rodna Veche.

Forgalmas községben vasuti állomással, üzlet, kocsmá, egy négy holdas kert, la-kásokkal, minden felszereléssel, öregség miatt, berbeadó. Bővebbet Cluj, Strada Paris 32.

Bevezetett képviselőt keresünk tökéle-tesített „Averus-Gold“ pengék eladására. Ajánlatok referenciákkal „Victoria“ Bu-curesti, Str. Sfințier 26. küldendők.

Uri zsidó házaspár két fiút vagy leányt teljes ellátásra elvállal. Leveleket „Ot-ton“ jelígre a kiadóba.

Írógépet, használtat, veszek. Bedő, Str. Sincal 18. (Hegedűs Sándor uca.)

Nagyváradon ort. izr. uricsalád elfogad urileányt teljes ellátásra a város köm-pontjában, zongora- és fürdőszobahaszná-lattal. Cim: Özv. Berger Antalné, Vám-ház uca 39. (Kert uca sarokház.)

Intelligens leány teljes ellátást kaphat zongora- és fürdőszobahasználatl. Str. Berthelot (Eötvös uca) 25.

Keresek a központban különbejárattú, egészséges, napos, tiszta földszintes szo-bát. Cim a kiadóban adandó le.

Kiadó négyszobás modern lakás és két-szobás lakás novemberre. Egy üres szoba azonnalra. Széchenyi tér 39.

Veszek ócska férfiruhát bármilyen ál-lapotban. Brassai u. 2., jobbra 2. ajtó.

Intelligens, megbítható zsidó család teljes ellátást ad iskolás vagy diák-leányoknak. Cim a kiadóban.

Izr. uricsalád tanárnői felügyelet mel-lelt teljes ellátásra elfogad két iskolás-leányt vagy két egyetemi hallgatónőt a Principesa közelében. Cim a kiadóban.

פארוואלדער בעל מוסף
יש קלאגאפאלדער באריטאן שטימע וקן ותי"ח ויש פיר ימן טוונטעל ברו נאך טוכות בע"ה פאסטען אנפראגן זינד אונטער „בעל מוסף“ דא אדמיניסט. דיעזעס בלאטטס צו ריכטען

Közép. és főiskolai tanulókat elfogad intelligens uri zsidó család elsörendü el-látásra. Szakszerű zene és idegen nyel-vek oktatása. Korrepetálás minden tárgy-ból. Fürdőszoba- és zongorahasználatl. Regina Maria leánygimnázium tőszom-szédságában, kertes villában. Cim a ki-
adóban.

Italszakmában bevezetett agilis ügynök-t magas jutalékkal felveszek. Cim a ki-
adóban.

Kettő szoba koayha fürdőszobás lakás üzlethelyiséggel sarokházban kiadó. Cal. Motilor 33.

Modern két, három és négyszobás laká-sok azonnalra kiadók. Értekezhetni: Str. Universitatea 3. és Str. Basarabia 6. (volt Kemény Gábor uca). Házfelügyelő-nél.

Modern garcon lakás egy szoba, elő-szoba és fürdőszoba üresen vagy buto-rozva azonnalra kiadó. Értekezhetni: Str. Universitatea 3. Házfelügyelőnél.

Naponta frissen fejt köser tehén- és bivalytej (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és turó kapható Schwartz Ignácánál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Izr. uricsalád elfogad urileányt teljes ellátásra, zongora- és fürdőszobahaszná-lattal, központban. Oradea, özv. Berger Antalné, Vámház uca 39. Kert uca sarokház.

Anilin-festékek

orig. I. G. Farbenindustrie (vorm. Meister-Lucius) gyártmányok nagyban eladása.

Ullmann József & Flia
Vegyiaú Import Oradea. Telefon 677.

— Már is örökségért. vitzki szená misítésével választási kö-volt képvisve

— Törvény méről. Buka daceanu szo vaslatot nyu bérlok védel zonyos mélt albérlő 4 hó

— A vesz newyorki lászáról. New fegetéssel va gármester l zászát azzal hogy a nép dak ügyébe ban élesen. ző magatart vesztegetési

— Százny spanyol inté ből jelenek szerint 180. Spanyolorsz diottak utl az előkelős tokrata csa

— Továb és a legény jelentik: A gényesség szt ből hajók m

— Már a pestről jele lámai nem megalapozot Magyar Fo vénytársasá nak a pénz tósága már ügyében a gyalások h ményvel v már csak r

— Román szövetségi t A népszöve kezdődő ül pelnek a M vetségi viz vábbá jele mania pénz ségi szakér könyvei al kérdések, előkészület mandátumá tés s az or vételének r

— Eljegy kovits Mar Cluj és Lé gyesek.

— Ujra gyar parla Ellenzéki a magyar az ellenzé megindoko kérés.

— Bárá portorozat Sportkurir vetés, a v méteres és ters sikfu lanul elev sorozatnak az, ahol a tragédiája nem jelen zatot az pillanatain felvételek

— Kimt 1932. év Kiosztatot ter bor. B tagdíjakkó 450, temp 70, ebédel ből (e ha 26.653 lej. téke 16.00 kólt. 200 rások: f rsi beteg szesen: 26 Mózes Ele

HIREK

— Már is megindult a harc Novitzki örökségért. Bukarestből jelentik: Novitzki szenátor mandátumának megsemmisítésével Balt megyében megindult a választási küzdelem. A cuzisták dr. Trifu volt képviselőt jelölték.

— Törvényjavaslat az albérlők védelméről. Bukarestből jelentik: Lothar Radaceanu szocialista képviselő törvényjavaslatot nyújtott be a kamarához az albérlők védelméről. A javaslat szerint bizonyos méltánylást kívánó esetekben az albérlő 4 hónapig nem lakoltatható ki.

— A vesztegetéssel vádolt Walker newyorki főpolgármester leköszönt állásáról. Newyorkból jelentik: A megvesztegetéssel vádolt Walker newyorki főpolgármester leköszönt állásáról. Elhatározását azzal indokolja, hogy azt akarja, hogy a nép döntsön az ellene emelt vádak ügyében. Walker sajtónyilatkozatában élesen kritizálja Roosevelt kormányzó magatartását az ellene indított megvesztegetési vád tárgyalása alkalmával.

— Száznyolcvan monarchista utban a spanyol internálótáborok felé. Londonból jelentik: A Daily Express távirata szerint 180 letartóztatott monarchistát Spanyolországban internálótáborokba indítottak utba. A száműzöttek között sok az előkelőség, köztük régi jelentős arisztokrata családok tagjai.

— Tovább tart a holland hajótsztek és a legénység sztrájkja. Amszterdamból jelentik: A holland hajótsztek és legénység sztrájkja tovább tart. A kikötőkől hajók ma sem indultak.

— Már a Meftert is szanalják. Budapestről jelentik: A gazdasági válság hullámai nem kímélik a már a legjobban megalapozott nagy vállalatokat sem. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság válságáról is régóta tudnak a pénzügyi körök. A Mefter igazgatósága már többször tárgyalta szanalása ügyében a magyar kormányval és a tárgyalások hír szerint a napokban eredményteljesen zárultak. Végleges szanalása már csak rövid napok kérdése.

— Románia pénzügyi helyzete a népszövetségi tanács előtt. Genfből jelentik: A népszövetségi tanács szeptember 23-án kezdődő ülészakán napirendjén szerepelnek a Mandzsuriába kiküldött népszövetségi vizsgáló bizottság jelentése, továbbá jelentéstétel Görögország és Románia pénzügyi helyzetéről a népszövetségi szakértői bizottság felvett jegyzőkönyvei alapján, valamint kisebbségi kérdések, a világgazdasági konferencia előkészületeiről szóló jelentés és Irak mandátumának megszűnése feletti döntés az ország Népszövetségbe való felvételének megvitatása.

— Eljegyzés. Szmuk Etus Cluj és Fali Kovits Marci Bucuresti, Szmuk Rózi Cluj és Léb Jenő Dicsőszentmárton jegyzesek.

— Ujra összehívatta az ellenzék a magyar parlamentet. Budapestről jelentik: Ellenzéki kezdeményezésre újra összehívták a magyar képviselőházat. A mai ülésen az ellenzék részéről Ulain Ferenc dr. megindokolta az összehívásra vonatkozó kérést.

— Bárány István eredeti olimpiai riportsorozatának közlését kezdi meg a Sportkurir hétfői számában. A diszkoszvetés, a világrekorddal végződő négyszáz méteres és a botrányba fulladt 5000 méteres síkfutás döntőiről írtak a páratlanul eleven és színes levelek. De a riportsorozatnak legmegkapóbb részlete mégis az, ahol a világhírű sportember saját tragédiáját írja le — eddig sehol meg nem jelent részletességgel. A riportsorozatot az egyes versenyek legérdekesebb pillanatairól készített eredeti fényképfelvételek teszik még érdekesebbé.

— Kimutatás a Marpe Lanefes Egylet 1932. év augusztus havi működéséről. Kiosztott 800 ebéd, 160 liter tej, 10 liter bor. Bevételek: 800 ebéd á 20, 16.000, tegdíjából 8305, betegek hozzájárulása 450, templomi és egyéb hozzájárulások 70, ebédek megváltása 650, tartalékalapból (e havi tulkiadás) 1178. Összesen 20.653 lej. Kiadások: Kiosztott ebédek értéke 16.000, ételkihordásért 2856, igazg. költs. 2000, jutalékokra 1769, konyhai kiadások: főzés és tej 2129, tejszámla városi betegeknek 1299, segélyek 600. Összesen: 26.653 lej. Neumann Mórné elnök, Mózes Elek titkár.

— Amerikában ünneplik Tolant, a néger olimpikont. Londonból jelentik: Detroitban Tolan rövidtávfutó olimpiai bajnokot nagy ünnepléssel fogadták. A néger származású olimpikont a pályaudvaron érkezésekor a város polgármestere üdvözölte s beszédében hangsúlyozta, hogy a versenyző csodálatos teljesítményével a városnak dicsőséget szerzett. A lapok megírják, hogy az egyetemi hallgató Tolan anyja mosonó, aki nehéz munkájával tette lehetővé, hogy fia egyetemi tanulmányokat folytasson és magát a sportban is kiképezze.

— Az angol munkáspárt fizetését. Londonból jelentik: A lapok közlései szerint a munkáspárt 5 százalékkal leszállította fizetéses alkalmazottainak illetményeit. A fizetésesökkel szigorúan titkolják, nehogy valamelyik kapitalista vállalat bér leszállítási követelésénél hivatkozassék a munkáspárti fizetés leszállítására.

— Beiratások a Montessori óvodában. Hamburg Szerén Montessori óvodájában a beiratások szeptember 1-től 5-ig az óvoda helyiségében, str. Elisabetha 10., naponként 3-tól 6-ig eszközölhetők. Tandij fél napra 350 lej, egész napra 500 lej havonta. A tanítás 5-én kezdődik.

— Eljegyzés. Rosner Erzsé és Albert Dezső Cluj jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Házasság. Schönauber Ella és Schléssinger Márkus Temesvárról házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Tizennégy és félmillió munkanélküli Amerikában. Newyorkból jelentik: Green amerikai szakszervezeti vezér becslései szerint Amerikában augusztus hónapban a munkanélküliek száma 11 millió 700 ezer volt, 300 ezerrel több, mint júliusban.

— City parfóméria. A kánikula elmúlt, a városi polgárság igyekszik jobb habitusban megjelenni az uccán, kávéházban, színházban. Kezddenek a családi vizitációk. Gondoskodni kell jó szappanról, kölniről, tisztálkodási cikkekről. Aki olcsón különös minőséget akar, látogasson el a Deák Ferenc uccában levő Virág fivérek City drogériájába.

— A művészeti vezérinspektorátus közlése. A cluji művészeti vezérinspektorátus vezetője, Isac Emil író, tiz-tizenkét nap múlva szabadságra utazik. Az ügyek addig az időpontig is az eddigi rendszer szerint intéződnék. Színházak és műkedvelők huszonegy nappal az előadás illetve rendezvény megtartása előtt nyújtják be — a helyi rendőrhatalóságok utján — a darab, vagy program két példányát mellékelve. A hivatal a tartómányi igazgatóság Ferdinánd király uti palotájában működik és főlegesen, hogy a vezérinspektort hivatalos ügyben bárki is lakásán keresse.

— Nehéz székülésben szenvedők, akiknek az agyvértóulás, a fejfájás és szív dobogás, az emésztési zavarok és különösen a végbélbajok teszik az életet nehézé, igyanak reggel és este egyegyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Klinikai vezető orvosok igazolják, hogy a Ferenc József viz mütetek előtti és utáni időszakokban is nagyértékű has hajtónak bizonyul. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban és fűszerüzletekben kapható.

— Mata Harri című szenzációs orosz társadalmi dráma kerül bemutatásra az Építőmunkás-mozgóban vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor. Hétfőn, szerdán 6 és 8 órakor. Főszerepben: Magda Sonja. Műsor előtt kétfelvonásos vígjáték.

— Tényleg egy csodálatos este volt... Aki a Magyar Színház tegnap esti fél 8-as, vagy fél 10-es előadását végignézte, tényleg el lehetett ragadtatva Kay Whittnek, ennek a különleges parodistának csodálatraméltó művészi temperamentumától. Mindenben, amit mond, vagy amit énekel! humor és szellem van, a néző elfelejt minden napi gondjait. Különösen a Gil nevű partnerével játszott „Hisz térikus primadonna” című szkeccsében kell megnézni. Szombaton és vasárnap fél 8 és fél 10 órakor ugyanazt a nagyszerű programot adják.

— Ellenjelölt nélkül fogják megválasztani Bojla Zakariást Hunyad megyében. Bukarestből jelentik: Goga nemzeti agrárpártja kommunikát tett közzé, mely szerint a párt folytatja szervezési munkálatait és ezért nem vesz részt az időközi választáson. Dr. Bojla Zakariásnak, a nemzeti parasztpárti hunyadmegyei jelöltjének így valószínűleg nem lesz ellenjelöltje.

LOTERIA DE STAT PE CLASĂ

FŐELARUSITÓ:

Kereskedelmi Hitelintézet R. T.

Cluj—Kolozsvar, Piata Unirii (volt Mátyás király-tér) No. 20.

FŐELARUSITÓ:

Banca Ilescu S. A. & Co., Dr. N. Ligethy Cluj,

Strada Regina Maria No. 42.

A nyert összegekért nem kell Bukarestbe mennie, tekintet nélkül az összeg nagyságára a nyereményeket a Banca Ilescu S. A. pénzügyintézet Clujon fizeti

— Az oradeai Kereskedelmi Csarnok által fenntartott nyilvánossági joggal bíró társulati fiu és női felsőkereskedelmi iskolákba a beiratások folyó hó 16-án kezdődtek meg. Az első osztályba beiratkozni szándékozók minél korábbi jelentkezése ajánlatos. Mindennemű felvilágosítást az igazgatóság ad. (Oradea Alea Gojdu 1.)

— Berlin falai alatt százezer nomád sátoroz. Berlinből jelentik: Berlinben a schwartzhöherek szó mintájára fekete la kóknak nevezik azokat, akik a város környékén hatóságilag nem engedélyezett magukgyártotta sátrakban húzódnak meg a nagy melegség elől. A számuk egyre szaporodik és legutóbb már százezerre rugott. A hatóságok képviselői hivatalból többször ellenőrzik ezeket a nomád telepeseket, amelyek nincsenek ugyan összhangban az építési szabályokkal, de

szemet hunytak a sátorlakás rendszere felett, mert a városnak kétszázmillió márkájába kerülne, ha rendes lakásba akarnát költözteni az összes berlini nomádot. Ennyi pénze pedig 1932 nyarán Berlinnek nincs.

— Lengyelország egész területén életbe lépett az egységes büntetőtörvénykönyv. Varsóból jelentik: Ma életbe lépett az egész Lengyelország területén az egységes büntetőtörvénykönyv.

— Ausztriában akar letelepedni Alfonz exkirály. Bécsből jelentik: Alfonz exkirály környezetéből szerzett értesülések szerint az exkirály azt az óhaját juttatva kifejezésre, hogy szeretne állandóan Mödlingben élni. A volt uralkodót erre figyelmeztették, hogy a Lichtenstein kasztyú bárbeadó, mire kijelentette, hogy érdeklődni fog bérbevételi feltételei iránt.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Megszavazták a válaszfeliratot

Vaida válaszolt a felirati vitában elhangzott támadásokra

Csaknem kizárólag a liberális felszólalásokra reflektált Vaida, aki maró Ironlával támadta a liberálisok működését

„Nem a liberálisok, hanem a nemzeti parasztpárt fedezte fel a kisebbségi kérdést“

Bucuresti-Bukarest, szept. 2. A kamara pénteki ülésén Papacostea gheorghista a Viitorul egy cikke alapján az alával vádolja Pencoff bolgár kisebbségi képviselőt, hogy augusztus 13-án a kamarában előterjesztett interpellációját meghamisítva és más formában megjelentette a bulgáriai lapokban és ezekben súlyos rágalomokkal illette Romániát.

Carp kormánypárti megvédi Pencoffot, aki beszédében semmi elítélendőt nem mondott. A gheorghisták hatalmas zajt csapnak és Pop Cicio elnök csak nehezen tudja a rendet helyreállítani. Közben megjelenik Pencoff is, aki kijelenti, hogy sohasem ment külföldre, ha panasza volt, akkor azt a parlament szószerűről közölte a közvéleménnyel. Nem irrendta és semmi olyasmit nem mondott, amiért most rágalomokkal sújtják. Nem tehet arról, ha Várnán, vagy Szófiában a lapok elferditik a beszédeit. Azért helytáll, a mit a román parlamentben mondott.

Ezután Bratianu György interpellál a hadügyminiszterhez a tegnapi robbanás ügyében.

Radaceanu szocialista a munkáselbocsátások ügyében szólal fel, majd Stelescu vasgárdista a diáknymorról beszél.

Vaida válaszol a felszólalásokra

Ezután Vaida miniszterelnök válaszolt a kormány nevében a felirati vitában elhangzott felszólalásokra. Miként az előadó, ő is megállapítja, hogy tulsokat beszéltek. Azt hiszi, hogy az összes pártok lelkük mélyén hálásak neki, hogy lehetőséget nyújtott véleményük elmondására és ezzel az eszmék tisztázására. Megköszöni mindazoknak a tárgyilagosságát, akik objektívek voltak, még Duca is az tudott lenni, amikor a hadseregről, a külpolitikáról és a kisebbségi kérdékről beszélt. Mindenesetre tárgyilagossabb, mint Dinu Bratianu. Csak annyit jegyez meg az ő beszédére, hogy ha Argetoianu védnökségével választottak volna, akkor még 13 százalékos sem kaptak volna. Argetoianu egyébként denuncálni akar, de a korona és az ország tudja, hogy milyen értéket tulajdonítanak az ő szavainak.

Öszinteség a kisebbségekkel szemben

Kielégíti az a tudat, hogy a külpolitikára, hadseregre és kisebbségi politikára nézve egyeséges a véleménye Ducával. (Nagy taps). Hangsúlyozni kívánja azonban, hogy ami a kisebbségi politikát illeti, a Maniu-kormány alatt változtak meg ennek a módszerei. Addig csak alkutárgyat képeztek a kisebbségi mandátumok, a csucsai paktum és a liberálisok választási kartellje ennek a bizonyossága. Addig csak akkor teljesítették a kormányon levők a kisebbségek bizonyos jogos óhajait, ha szavazataikat nekik adták bizonyos számú mandátumok ellenében. A nemzeti parasztpártnak a magatartása a kisebbségekkel szemben sokkal őszintébb volt és ennek az eredménye a magyarság lojalis deklarációja.

Vita a magyar párt kartell-tárgyalásairól

Willer: Duca ur nem a magyar pártól beszélt.

Vaida: Ön ugylátszik izoiálni akarja magát és más véleményen van, mint az, akiről Duca szólt.

Willer: Nem arról van szó. En emlékszem azokra az időkre, amikor ön és barátai, akik az én barátaim is voltak, elítélte azoknak a magatartását, akiknek utódaival most választási kartell kötöttek. Nem hittem volna, hogy önök lesz-

nek azok, akik erről elfeledkeznek.

Vaida: Ön a Magyar Gazdasági Blokkról beszél, de hiszen önök is akartak velünk kartell kötni.

Popovicsi Mihály: Ugy van, a Magyar Párt egyes tagjai kartellról tárgyaltak velem.

Laar Ferenc: De feltételekhez kötöttük a kartell, nem a mandátumok számához, hanem programunk egyes pontjainak teljesítéséhez.

A bün és a piszok szerelmesei szavaztak a liberálisokra

A miniszterelnök ezután a Jorga-Argetoianu kormányról szólva, megállapítja, hogy ingadozó magatartásuk a külpolitika eddigi egyenes vonalát megzavarta. Majd a pártok bírálatára tért át. A gheorghisták a fiatalok, a ducisták az öregek. Mindnyájan hisszük, hogy a fiatalok a jövő és az öregek el fognak tűnni. (Taps.) Costinescu liberális szerint a főváros nem fejlődött. Ez a kijelentés nem vall tárgyilagosságra. A liberálisok alatti balkáni Bukarestből a nemzeti parasztpárt néhány év alatt gyönyörű világ várost varázsolt. Ha önök több szavazatot kaptak ennek dacára a fővárosban, mint mi, úgy ez csak azt bizonyítja, hogy a bün és piszok szerelmesei szavaztak önökre, mert hasznuk volt az önök rezsimje alatt.

Costinescu: A főváros ma olyan siraft mas helyzetben van, mint valaha. En pénzt hagytam a kasszában, amikor eljöttem Bukarest éléről, most 800 millió deficitje van.

Egy többségi: Igen, de önök liberális bankokban helyezték el a pénzt, amelyek tönkrementek.

Mihalache: Sajnálom, hogy Costinescu ur nem tud tárgyilagossá lenni. Hajlandó vagyok vizsgálatot indítani, de megjegyzem, hogy az előző kormány alatt már lefolytattak egy vizsgálatot, amely reabilitálta a főváros mai vezetőit. Mindenki tudja, mennyit fejlődött a főváros 4 év alatt, többet, mint azelőtt 25 év alatt. Csak 100 lépésnyire menjen innen és meglátja, hogy a szük sikátorok helyén, milyen fasorok keletkeztek.

A liberálisok régi taktikája

Vaida: Ez is a liberálisok régi taktikája, a rágalmazás. Százszor, ezerszer írják le ugyanazt a rágalmat, míg a legjobb hiszemű ember is gyanakodni és kételkedni kezd. De ezeknek a módszereknek vége lesz. És reméljük, hogy a fiatal liberális párt új utakon fog haladni és akkor lesz valaki, aki utánunk jöhet, ha mi elme gyünk.

Akik irigylik a szerencsét

A miniszterelnök ezután a szakértők kérdéséről beszél. Bratianu Vintila is hívott szakértőket, akkor jó volt, ma hazafiatlannak mondják ezt a lépést. Illetlenség a meghívott vendégek megbántása. Értsék meg, hogy számos országban működtek szakértők és senkisé megbeszélte a nemzeti szuverenitás megsértéséről, arról a szuverenitásról, amely amugyis változó és fejlődő valami. Ha önök között vannak okosabbak és szakértőbbek, hát jöjjenek közénk. Az egyetlen europeer önként Victor Antonescu, aki érti ezeket a problémákat, de ő sem mondott egyebet, minthogy a helyzet rendkívül súlyos és segítségre szorul. Mi ezt a segítséget igénybe vesszük és csak hálával fogunk tartozni a Népszövetségnek, hogy delegátusait a rendelkezésünkre bocsátotta.

Vannak, akik irigylik tőlünk azt a nagy szerencsét, hogy kormányra jutot-

Willer: Mi nem tehetjük ki magunkat annak, hogy csak a mandátumokért pak tájunk. Mi a kisebbségi politikát állam politikának tekintjük és ezt nem tehetjük alkutárgyává. Csak választási kartell nem köthetünk.

Vaida: Rendben van, de most nem is ez a lényeg. En felhívom a liberális pártokat, hogy a kisebbségi kérdést a jövőben ne tekintsek pártkérdésnek, hanem állampolitikai problémának.

tunk. Nem tudom, hogy olyan nagy szerencse az és nem-e inkább áldozat. Tata rescu ur nagyon jól tudja, hogyan jöttünk mi kormányra. Meggyeztünk a liberálisokkal, hogy harcolunk a Jorga-Argetoianu alkotmányellenes rezsim eltávolításáért és az alkotmány helyreállításáért. Ha mi népszerűségünk veszélyeztetésével mégis áldozatot hoztunk, mert a közért azt hozni mindig készek vagyunk, úgy a liberálisok csak örülhetnek, hiszen tiszta választásokon bizonyult, hogy a népesség 43 százaléka van mellettünk, ez maradványa a régi nagy dicsőségeknek.

Leonte Moldoveanu: Majd meglátjuk 4 hét múlva, amikor választások lesznek.

Itt áll a miniszterelnök

Vaida: Majd a egyházközségi választásokon megejtjük a próbát.

Még egy vád van ellenünk. Nincs miniszterelnök. De itt áll önök előtt husból és vérből és esetleg még érzetnői is

A liberálisok Erdélyt akarták, de az erdélyiek nélkül

Beszélték itt az egyesülés körüli érdemeikről. De le kell itt szögezni, hogy a liberális párt nem készítette elő a lelki egyesülést, sőt a nép elnyomásával megnehezítette azt. Nem felejtje el Bratianu Ionel szavait: „Akarjuk Erdélyt, de az erdélyiek nélkül“.

Mi akartuk a liberális párttal az egyesülést, de csakhamar beláttuk, hogy a mi utunk a parasztpárthoz vezet. Emiatt 10 évig a legsúlyosabb szenvedéseket kellett eltűrni. Történelmileg tagadhatatlanok az idősebb és ifjabb Bratianu érdemei, de politikailag valóságos martiriumra kényszerítették bennünket és a bünös Erdélyt, hogy megtörjének minket.

Bratianu György: Tiltakozom a liberális párt multjának becsmérlése ellen.

Vaida: Amikor ránk akarták erőszakolni a fuziót, akkor Jorga a következőket mondta Dan Severnek: Hagyjatok engem tárgyalni a liberálisokkal, ti buták és tul egyesetek vagytok ahhoz, bennem van egy kis fanariota vér, titeket félrevezetnének. De amikor láttuk, hogy a liberálisok nem a nép pártja és eladnók a mi népünket, ha velük mennénk. Ön Bratianu György ur tiltakozik. En az ön dicső elődjének történelmi érdemeit elismerem, de a metódusait szivemből gyűlölöm. Ha ön ezt nem látja be, akkor ön nem a fejlődés embere és akkor nincsen jövője.

Nyiltan kell beszélni és cselekedni

A Bulevard Bratianun van egy emlékkő, amely Bratianu Ion dicsőségét hirdeti mint a román egység megalkotóját. Bratianu Ion-t megilleti egy emléktábla, de az emlékkőre ezt kellene vésní: A román paraszt és királya I. Ferdinand te remtettek meg az egységes Nagyrómániát.

Szörme vásárlás Bizalom dolga!

Aki a

Weisz Fivérek-

ben bizik az nem csatlakozik, mert a legszébb kivétel — és hihetetlen olcsó árak. Cal. Reg. Ferdinand 5. (Szabó Jenő-ház)

fogja, hogy létezik. Maniu Gyuláról is beszéltek. Maniu meggyőződése az volt, hogy a Jorga-kormány káros az országra és a koronára és miután látta, hogy a kormány alatt nem szolgálhatja sem a korona, sem az ország érdekeit, visszavonult Badacsonyba. De amikor a helyzet megváltozott, akkor visszajött és elfoglalta azt a helyet, amelyet választott. Maniu hihetetlen munkabíró ember, mint miniszterelnök napi 15 órát is dolgozott. De az országnak szüksége van még rá azért jó, ha mint pártelnök kissé kikaparni magát. Jöhetnek idők, amikor nagy szükségünk lesz a pihent és egészséges Maniu energiájára. Ha akkor majd elveszi a kormány vezetését, a párt élére az arra leginkább hivatott fog kerülni.

Hol a két király szobra?

Duca valami zavarról beszél Maniuval kapcsolatban, hát nem fog zavarnosban halászni. Talán az ő dinasztikus érzéseit akarja dokumentálni. Beszélte Ferdinand és I. Károly király érdemeiről, de ezek csak szavak. A tettek mást mondanak. Duca beszéde után a minap lementem a városba és megálltam Ion Bratianu szobránál. De hol van a két nagy király szobra? Erről elfelejtkeztek a dinasztikus érzésű liberálisok. Mi elhatároztuk, hogy felállítjuk a szobrokat és nem is meggyünk el innen, míg ezt meg nem valósítottuk.

Duca dinasztikus érzései mosolyogni készítenek Nem fogjuk megengedni, hogy a szabad választások utján megválasztott parlament egyes képviselői titkos és külföldön utakon egykezzenek megszerelni maguknak nem a bizalmat, hanem a hatalmat. Nyiltan kell beszélni és cselekedni. Ezért kell elítélni Duca és Argetoianu módszereit. Legyen vége már az intrikáknak. Ezzel a korona iránt is igazi tiszteltünknek adunk kifejezést.

Megszavazták a válaszfeliratot

Leonte Moldoveanu: Önök nem vettek részt a gyulafehérvári koronázáson.

Vaida: Mi az alkotmány védelmében tettünk így, de hű alattvalói voltunk az uralkodónak. Mi dinasztikus érzéseinket nem attól tesszük függővé, hatalmon vagyunk-e vagy sem. Ha Önök juttattak volna kormányra, mi lojalis elkötelezések lettünk volna, segítettünk volna Önöknek az ország nagy problémáinak megoldásánál.

Küzdünk az ország jövőjéért, a feladat ma nehezebb, mint valaha, de munkánkban a népre és a nemzeti parasztpártra támaszkodunk, amelynek az élén Maniu Gyula áll. Demokratikus programunkat meg akarjuk és reméljük, meg is fogjuk valósítani.

A miniszterelnököt nagy beszéde után percekig tartó tapsvihar és óvások köszöntötték.

A kamara ezután megszavazta a válaszfeliratot.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. nyomás, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron Pop (v. Brassai u.) 10, sz. Telefon 9-77.

Taxa po-
plátite in
No. 224.71

da Baron
Telefon:
Havonta
évre 600,
földre: H
félévre 6,
detések d
KELET"
zsidóság
keink utá
rás megje

Ha Arg
megszó

A szaké
latkozott.
A nyila
Cinikus,
köntörfala
Mindene
hogy öszir
véleménye
ság számá
Most pé
sági válsá
vel nem le
elkerülhet

Azt is
a tisztvis

Ami a
uj és nem
jóval előtt
érdekes h
aki még r
polgári r

Az visz
sekről m

Ha nen
löket, mi

miniszter
le az első
zekvenciá
rály előtt

megkaptá
Egysze

Azért r
politikuss
helyzetet.

ha ellenz
Argetoiar
helyzetet.

„az adób
nyegtelne

Nem g
Argetoian

Rekor

Az ang
12-től ke
zetik be
vasutak

Van egy
Great

gyorsasá
más von

—Oszten
sebesseb
egy óra

futott be
dot százi

Anglia
szikus o

ság, a L
way máz

százitzer
kilométe

megnyug
nem kell

nyilsebe
nál lass

téseket,
fogják g

biztonsá
fogják

fog erre
Great V

sága, de
hová sie

Indok
háboru

életnek
hetősége

Európa,
lon leép

ságot, n
van üzl

lent akk

Ugylá

nem is t

nem sp

a külföl

lunk, a

tünő, ol

és a va

nebb m

Ha teh

vasutak

nak. Er

kordláz.